

Innkalling

Utvalg:	Hovedutvalg helse og omsorg
Møtested:	Teams-møte
Dato:	03.12.2020
Tid:	Kl. 18:30

Forfall med kortfattet begrunnelse og eventuelle habilitetsspørsmål meldes snarest til møtesekretær på valg@karmoy.kommune.no eller på telefon 52 85 74 21 / 19 / 22.

Varamedlemmer møter kun etter nærmere avtale med sekretariatet.

Møtet avholdes på Teams.

I forkant av møtet vil kommuneadvokat May Britt Mannes orientere om politikeres innsynsrett i barnevernssaker.

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
036/20	Forslag til møteplan 2021 - hovedutvalg helse og omsorg
037/20	Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder i Karmøy kommune - endelig behandling
038/20	Bosetting av flyktninger 2021
039/20	Alkoholpolitiske retningslinjer 2020 - 2024
040/20	Kommunale boliger - Spørsmål fra hovedutvalg helse og omsorg
041/20	Samlesak for referatsaker
042/20	Samlesak for spørsmål

<sted>, <velg dato>

Ruth Mariann Hop

Sakshandsamar: Lene Yvonne Kvilhaug

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
036/20	Hovedutvalg helse og omsorg	03.12.2020

Forslag til møteplan 2021 - hovedutvalg helse og omsorg

Forslag til vedtak:

Hovedutvalg helse og omsorg vedtar følgende møteplan for 2021:

Onsdag 20. januar
Onsdag 10. mars
Onsdag 28. april
Onsdag 26.mai
Onsdag 25. august
Onsdag 22. september
Onsdag 3. november** (budsjettmøte)
Onsdag 1. desember

Møtetidspunkt fastsettes til kl. 18.00. Dersom det skal avholdes orienteringer i forkant av møtet, avholdes disse fra kl. 17.00.

Saksutredning

I forslaget til møteplan for 2021 for hovedutvalg helse og omsorg foreslås møtetidspunktet flyttet frem til kl. 18.00, samt at eventuelle orienteringer starter kl. 17.00. Dette for å likestille hovedutvalgene i størst mulig grad. Både hovedutvalg oppvekst og kultur og hovedutvalg administrasjon starter sine møter kl. 18.00. Hovedutvalg oppvekst og kultur har også innført en praksis hvor eventuelle orienteringer avholdes fra kl. 17.00. Hovedutvalg teknisk og miljø starter derimot sine møter kl. 17.00, men foretar eventuelle befaringer i forkant av møtet.

Vedlegg:

Norsk kalender 2021 - møter i FSK og KST (L)(85571)

Møteplan 2021 - KST FSK og hovedutvalg (L)(81839)

Sakshandsamar: Siv Elisabeth Røksund Lie

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
034/20	Eldrerådet	01.12.2020
034/20	Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	01.12.2020
031/20	Karmøy ungdomsråd	01.12.2020
037/20	Hovedutvalg helse og omsorg	03.12.2020
048/20	Hovedutvalg oppvekst og kultur	03.12.2020
	Hovedutvalg teknisk og miljø	
	Hovedutvalg administrasjon	
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder i Karmøy kommune - endelig behandling

Kommunestyret vedtar Forskrift [dato] om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder i Karmøy kommune.

Forskriften publiseres på Lovdata.

Saksutredning

Sammendrag

Folkevalgte har krav på godtgjørelse og velferdsgoder i forbindelse med vervet.

KS har tidligere i sin veileder vedrørende økonomiske vilkår for folkevalgte, anbefalt at godtgjørelsesreglementet vedtas av det avtroppende kommunestyret, og bekreftes av det påtroppende kommunestyret. I Karmøy kommune ble reglement for godtgjørelse sist revidert og vedtatt 1. juli 2019.

Av ny kommunelov følger det et krav om at reglement om godtgjørelse og velferdsgoder skal formaliseres som forskrift, jf. kommuneloven § 8-3. Derfor ble det ikke tatt opp ny sak om stadfesting av møtegodtgjørelse i første møte etter konstituering i 2019, slik tidligere praksis har vært.

Vedtak fra 1.juli 2019 vil imidlertid gjelde inntil forskriften er trådt i kraft.

Formannskapet vedtok på sitt møte 28. september å legge forslag til ny forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder ut til offentlig ettersyn. Forskriften ble lagt ut offentlig på kommunens nettside, samt i medier. Forskriften ble også lagt på referatlisten til kommunestyret og

hovedutvalgene i kommunen.

Fristen for å gi uttalelse til forskriften gikk ut 9. november.

Det ikke mottatt merknader til forskriften utover de merknader som er fremsatt i de folkevalgte møtene.

Merknader til forskriften

Formannskapet 28.09.20

Medhaug (H) viste til at han synes systemet for å kreve møtegodtgjørelse bør være enklere.

Endresen (Frp) viste til at godtgjørelsen for leder av kontroll- og kvalitetsutvalget er for lav sett opp mot det økende antall oppgaver som ligger til kontroll- og kvalitetsutvalget i ny kommunelov, samt statusen dette vervet bør ha.

Hansen (SV) viste til at han syntes måten å kreve møtegodtgjørelse på var gammeldags, samt at administrasjonen burde sammenligne godtgjørelsenivået med andre kommuner i kommunegruppe 13. Videre påpekte Hansen at i stedet for å ta bort telefongodtgjørelsen burde den heller bli kalt for noe annet, eksempelvis "digital møtegodtgjørelse".

Rådmannens kommentar til merknadene

Forenkling av system for møtegodtgjørelse

Ved behandling 1. juli 2019 ble følgende oversendelsesforslag sendt formannskapet:

Kommunestyret ber om at det arbeides frem en enklere løsning for møte- og kjøregodtgjørelse jfr. Punkt 11 og 12 i nytt reglement hvor representantene må sende inn krav etter hvert møte.

Formannskapet oversendte dette forslaget til rådmann 26. august 2019.

Dette ble også mottatt som en merknad til høringen under møte i formannskapet 28.09.20. Viser derfor til samme vurdering av system for møtegodtgjørelse som det ble vist til når forskriften ble lagt ut på høring.

Spørsmålet om en enklere løsning for møte- og kjøregodtgjørelse har ulike utfordringer i forhold til registreringen. Karmøy kommune bruker i dag Visma, som er en integrert løsning for hele kommunen når det gjelder registrering av lønn, fakturering, timer, krav om godtgjørelser, og kjøring m.m.

Det er en omstendig prosess å gå til anskaffelse av et nytt system som skal ivareta alle nødvendige funksjoner og integrasjoner opp mot andre systemer. Rådmannen vurderer det derfor som en uforholdsmessig stor kostnad å skulle gå til anskaffelse av nytt system som kun skal være gjeldende for krav om møte- og kjøregodtgjørelse. I tillegg vil et nytt system også kreve opplæring.

Det er få, om ingen, programmer som støtter en samordnet løsning for innkreving av møte- og kjøregodtgjørelse. Visma støtter ikke en slik løsning. Det er derfor lagt opp til en «felles» registrering for å forenkle innkreving av møte- og kjøregodtgjørelse for de folkevalgte, hvor møter registreres under kjøreboken. Løsningen er nærmere forklart i dokumentet «møtegodtgjørelse og reiseutgifter», som sendes de folkevalgte ved innkalling til folkevalgte møter. Ved å benytte denne måten å registrere møte- og kjøregodtgjørelse, kan registreringen skje under en felles registrering.

Karmøy kommune har imidlertid nylig tatt i bruk timelistemodulen til Visma. Dette gjør at en som en alternativ løsning kan registrere krav om møtegodtgjørelse i timelistemodulen så fremt det legges

opp til en slik løsning. Registrering i timelistemodulen vil kunne forenkle prosessen ved krav om møtegodtgjørelse, da denne modulen er mer intuitiv. Krav om kjøregodtgjørelse kan imidlertid ikke kreves i timelistemodulen. Dersom en skal registrere kjøregodtgjørelse, må man fortsatt inn i kjøreboken i Visma. Timelistemodulen vil derfor kun forenkle registreringen for de som kun krever møtegodtgjørelse.

Det vil kunne være et alternativ å ta bort kjøregodtgjørelse som en egen post, ved å heve satsen for møtegodtgjørelsen. Dette medfører imidlertid at en blir beskattet for det totale beløpet med lik skattesats. Registrering av både kjøre- og møtegodtgjørelse medfører full skatt på møtegodtgjørelsebeløpet, og man skattlegges 53 øre pr km for kjøregodtgjørelse.

Dersom en skulle ha en løsning hvor det er fast utbetaling av møtegodtgjørelse, blir dette en ulik praksis fra andre arbeidstakere i Karmøy kommune som må registrere timer. Av hensyn til likhet bør praksisen være lik for folkevalgte og ansatte i Karmøy kommune. I tillegg vil en slik løsning medføre ekstra registrering dersom forfall, noe som medfører merarbeid. Den som har forfall må få trekk i den faste møtegodtgjørelsen, samt vara må registreres som møtt for å få utbetalt møtegodtgjørelse.

Tidligere utarbeidet politisk sekretariat manuelle lister for møtegodtgjørelse to ganger i året. Disse listene måtte deretter registreres manuelt av lønningskontoret før utbetaling. Kjøregodtgjørelsen registrerte folkevalgte selv på manuelle lister, og utbetaling ble gjort årlig (i desember). Tidligere løsning medførte stor arbeidsbelastning for politisk sekretariat og lønningskontoret.

Folkevalgte har vedtatt at Karmøy kommune skal bli fullelektroniske. Dagens løsning for registrering av kjøre- og møtegodtgjørelse er et resultat av dette. Rådmannen anser det derfor ikke som hensiktsmessig å skulle gå tilbake til tidligere løsning.

Dersom kjøre- og møtegodtgjørelse registreres jevnlig, fortrinnsvis etter hvert møte, vil de folkevalgte bli mer kjent med systemet og oppleve at det blir enklere å forholde seg til. En effekt av innkreving etter hvert møte, er at det gir en bedre oversikt i regnskapet. Politisk sekretariat er behjelpelige dersom noen trenger bistand i Visma.

Godtgjørelse i andre kommuner i KOSTRA-gruppe 13

Det ble vist til ønske om å sammenligne nivå for godtgjørelse i Karmøy kommune med godtgjørelse i andre kommuner innenfor samme KOSTRA- gruppe. Det er derfor gjort undersøkelser på de kommunene innenfor gruppen som har nærmest geografisk tilknytning til Karmøy, herunder Haugesund, Sola og Askøy. Det er ikke tatt høyde for frikjøp eller antall møter per år.

Utregningsmetoden for godtgjørelse varierer hos de ulike kommunene.

Enkelte kommuner, deriblant Karmøy og Sola, setter ordføreres godtgjørelse ut fra en prosentsats av stortingsrepresentanters lønn. Eksempelvis formannskapet's godtgjørelse beregnes igjen ut fra en prosentsats fra ordførers lønn. Øvrige folkevalgte har i hovedsak en fast sats per møte. Andre har et fast grunnbeløp som utgangspunkt for utregningen, og godtgjørelse til de ulike utvalgene og medlemmene beregnes dermed ut fra et prinsipp om antall x grunnbeløp.

Haugesund vedtok ny forskrift om møtegodtgjørelse 18.11.20, og den nye forskriften er lagt til grunn for sammenligningen. I Haugesund ble det også vedtatt at «de folkevalgte sine honorarer fryses på 2019 nivå for hele 2020 og 2021. Justering (G) skjer fra og med 01.07.2022. Det skal ikke foretas utbetaling av ettergodtgjørelse for 2020 og 2021»

I Askøy er det vedtatt lønnsfrys for de politiske godtgjørelsene i 2020. Ordførers lønn ble redusert fra 100 % av stortingsrepresentanters lønn, til 95 % av stortingsrepresentanters lønn. De øvrige folkevalgte utvalg og medlem får årlig godtgjørelse basert på en prosentsats fra ordførers lønn, eller

et fast beløp per møte.

		Nærliggende kommuner i KOSTRA-gruppe 13			
		Karmøy	Haugesund	Sola	Askøy
Grunnlag			99858		
Ordfører		1 146 077	1 098 438	1 086 797	913 204
Varaordfører		573 038	948 651	978 117	456 602
Kommunestyret					
Faste	Per møte	1 000	2 496	2 445	
	Årlig				9 132
Vara	Per møte			2 445	1 000
Formannskap					
Faste	Per møte				
	Årlig	137 529	139 801	146 718	91 320
Vara	Per møte	1 000	2 496	2 934	1 000
	Årlig				
Hovedutvalg					
Leder	Årlig	114 608	99 858	97 812	365 282
Faste	Per møte	1 000	1 198	1 956	
	Årlig				91 320
Planutvalg					
Leder			139 801	146 718	
Faste			1 698	2 445	
	befaring	500	599		
Kontrollutvalg					
Leder	Per møte	2 000			
	Årlig		39 943	58 687	91 320
Faste	Per møte	1 000	1 198	1 956	
	Årlig				73 056
Vara	Per møte				1 000
Øvrige råd					
Leder	Per møte	750		1 956	1 500
	Årlig		9 986		
Faste	Per møte	500	1 198	1 467	1 000
	Årlig				
Ungdomsråd					
Leder	Per møte	750	399		
Faste	Per møte	500	200		

Leder for kontroll- og kvalitetsutvalget.

I Karmøy kommune får leder for kontroll- og kvalitetsutvalget en godtgjørelse på 2000 kr per møte. I 2020 ble det på møteplan satt opp 8 møter, og det ble den 18.11.20 vedtatt 8 møter for kontroll- og kvalitetsutvalget i møteplan for 2021. Per år utgjør dermed godtgjørelsen for leder i kontroll- og kvalitetsutvalget 8 x 2000 kr = 16 000 kr. Når en sammenligner dette mot andre kommuner innenfor samme KOSTRA-gruppe, er årlig beløp 39 943 kr i Haugesund kommune, 58 687 kr i Sola kommune, og 91 320 kr i Askøy kommune. Det er ikke tatt høyde for antall møter eller ansvarsmengde i andre kommuner. Godtgjørelsen i Karmøy kommune er ikke forsøkt hevet ved utarbeidelse av forskriften.

Foreslåtte endringer i forslag til forskrift

Forslag til forskrift er foreslått med visse endringer i forhold til dagens gjeldende reglement for møtegodtgjørelse. Dette gjelder punktene som omhandler telefongodtgjørelse, sats for rådene, frist for innsending av krav om godtgjørelse, samt elektronisk abonnement for Kommunal rapport.

Telefongodtgjørelse

Telefongodtgjørelse ble opprettet for å dekke representantenes utgifter til fasttelefon, og var angitt i ulike satser (lav = 1140 kr, middel = 1500 kr., høy = 1860 kr). Dette punktet vurderes som å være utdatert, da det nå i hovedsak brukes mobiltelefon hvor abonnementene nå i større grad legger opp til «fri bruk» av taletid. De folkevalgte vil dermed ikke få økte utgifter som følge av bruk av telefon i forbindelse vervet. Det samme vil i de fleste tilfeller gjelde om en skulle anse godtgjørelsen som en «digital godtgjørelse». Bestemmelsen om telefongodtgjørelse er derfor foreslått tatt bort fra forskriften.

Endret sats for ledere av rådene

Lederne av rådene har i dag 50 % tillegg fra medlemmenes godtgjørelse. Dette medførte en sats på 750 kr per møte. I forskriften er det foreslått å øke denne til 100 % tillegg fra medlemmenes godtgjørelse, slik at ny sats til lederne for rådene blir 1000 kr per møte. Dette etter innspill fra leder av rådene. Dette vil gjenspeile ansvaret lederne har i forhold til medlemmene, og harmoniseres mer opp mot fordelingen i andre utvalg.

Frist for innsending av krav

I gjeldende reglement, er det gitt en frist på 3 år for å innsende krav om kjøre- og møtegodtgjørelse. I forslag til forskrift er det foreslått å innstramme denne fristen til 15. februar i påfølgende år etter kravet oppsto, og det anbefales at krav sendes inn fortløpende. Dette vil også medføre at folkevalgte blir mer kjent med systemet, og får bedre oversikt over de krav som er sendt inn.

Elektronisk abonnement Kommunal Rapport.

Ettersom det er politisk vedtatt at Karmøy kommune skal bli fullelektroniske, bør også forskriften legge opp til at aktuelle abonnementer skal være i digitalt format. Abonnement for Kommunal Rapport er derfor foreslått som et digitalt abonnement.

Rådmannens konklusjon

I forskriften er det forsøkt å legge til rette for en økning for leder av rådene, slik at lederansvaret blir tydeliggjort og mer harmonisert opp mot den fordelingen som er mellom leder og medlemmer i andre utvalg. Ut over dette er det lagt opp til en generell videreføring av gjeldende godtgjørelse. I flere andre kommuner innenfor KOSTRA-gruppe 13 er det også vist til lønnsfrys eller reduksjon, enten ut året eller for en lengre periode. Det anbefales derfor at Karmøy kommune i hovedsak viderefører eksisterende satser i forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder i Karmøy kommune.

Ikrafttredelse og økonomiske endringer.

Forskriften er planlagt trådt i kraft fra 1. januar 2021.

Økonomiske endringer som følge av forskriften får derfor betydning fra 2021.

Vedlegg:

Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder i Karmøy kommune
Godtgjørelsesreglement-kommunestyreperioden-2019-2023 - vedtatt 01.07.19

Sakshandsamar: Arne Fagerland

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
047/20	Hovedutvalg oppvekst og kultur	03.12.2020
	Formannskapet	
	Kommunestyret	
038/20	Hovedutvalg helse og omsorg	03.12.2020
033/20	Eldrerådet	01.12.2020
035/20	Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	01.12.2020

Bosetting av flyktninger 2021

1. Kommunestyret vedtar at Karmøy kommune vil bosette 40 flyktninger i 2021.
2. Øker bosettingsbehovet kan Karmøy kommune bosette inntil 80 flyktninger i 2021. For å gi faglig forsvarlige tjenester vil en slik økning kreve økt bemanning.
3. Covid-19 situasjonen gjør det usikkert hvor mange flyktninger som faktisk får innreise til Norge. I bosettingsbudsjettet er det derfor kun budsjettet med inntekter tilsvarende en bosetting av 20 flyktninger i 2021. Eventuell behov for budsjettregulering vil bli tatt i løpet av året.

Innledning

Karmøy kommune er i brev av 27.10.20 forespurt av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) om å bosette 40 flyktninger i 2021. I brevet opplyser IMDi at bosettingsbehovet for 2021 er beregnet til å være 5030 personer. Det tas imidlertid forbehold om at dette anslaget er usikkert, «*på grunn av at pandemien vil påvirke blant annet mulighet for innreise av overføringsflyktninger også i 2021*». Videre skriver IMDi at «*Ubrukte plasser i 2020 kan ikke overføres til 2021. Personer som er søkt ut til kommunen i 2020 men først blir registret som bosatt etter årsskiftet, vil telle på kommunes vedtak for 2021*». IMDi ber i brevet også om at kommunen i sitt svar på anmodningen «*angir hvor mange flyktninger kommunen kan være i stand til å bosette dersom bosettingsbehovet øker i løpet av året*»

I årene 2016 og 2017 var det en vesentlig økning i bosettingsbehovet. I disse årene ble det i Karmøy kommune bosatt henholdsvis 80 flyktninger i 2016, og 75 flyktninger i 2017. I 2018 ble imidlertid bosettingen halvert. Kommunen ble da bedt om å bosette 30 flyktninger. Så kom det i tillegg en ekstra anmodning høsten 2018, hvor kommunen ble anmodet om å bosette ytterligere 10 flyktninger høsten 2018. I 2019 ble kommunen anmodet om å bosette 30 flyktninger. Dette var også anmodningen for 2020. Per november 2020 er kun 12 av disse 30 personene bosatt. Bakgrunnen for at ikke flere er bosatt skyldes i hovedsak innreiserestriksjoner til Norge som følge av Covid-19.

Flesteparten av flyktningene som skal bosettes er overføringsflyktninger som kommer direkte fra flyktningleir i utlandet. Bosettingen avhenger da av at reiseruter inn til Norge er åpne.

Saksutredningen tar for seg de mest sentrale elementene i bosettings- og integreringsarbeidet før den avsluttes med rådmannens konklusjon. Elementene som presenteres er:

1.0 Økonomi

2.0 Øremerkede ekstra tilskudd

3.0 Bosetting

3.1 Tilgang på boliger

3.2 Hvor kommer flyktningene fra?

3.3 Aktiviteter for flyktninger

3.4 Helsesykepleier

4.0 Introduksjonsordningen

4.1 Antall deltakere i ordningen

4.2 Omorganisering av introduksjonsordningen

4.3 Ny integreringslov

4.4 Andre krav i ny integreringslov:

5.0 Velkomstklassene

5.1 Organisering og innhold

5.2 Kapasitet og belegg

5.3 Fremtidig behov

6.0 Barnehage

7.0 Konsekvenser av Covid-19

8.0 Øvrige forutsetninger for å lykkes med bosettingsarbeidet

1.0 Økonomi

Kommunen mottar et integreringstilskudd for hver flyktning som bosettes. Dette tilskuddet mottar kommunen årlig i fem år. Tilskuddet er størst i de to første bosettings år. Deretter reduseres det gradvis til og med femte bosettings år hvor tilskuddet er lavest. Målsettingen er at de overføringene kommunen mottar fra staten skal dekke utgiftene til bosetting og integrering av flyktninger.

Anmodningen om å bosette 40 personer, i 2021 vil gi betydelig høyere inntekter enn det som er budsjettet. I budsjettet er det kun lagt inn bosetting av 20 flyktninger i 2021. Utgangspunktet for dette antallet er at bosettingsbehovet i 2020 ble redusert fra 30 til 19 personer som følge av Covid-19. Restriksjoner på innreise til Norge vil sannsynligvis fortsette inn i 2021. Selv om anmodningen er på 40 flyktninger, vil det være stor usikkerhet knyttet til hvor mange flyktninger som faktisk blir klarert for innreise til Norge og bosetting i Karmøy kommune. Budsjettet bør av den grunn holdes på inntekter tilsvarende bosetting av 20 personer. Skulle det komme så mange personer som anmodet, er det budsjettmessig enklere å justere opp inntektene enn å ta dem ned. Dette vil gi en buffer mot usikkerheten rundt bosetting som kommunen også vil måtte håndtere i kommende år.

I budsjettet 2021 er det lag inn forutsetning om bosetting av 20 flyktninger med dette som bakteppe er følgende tiltak lagt inn:

1. *Helsesykepleier for flyktninger reduseres fra 1 årsverk til 0,5 årsverk-*
2. *Reduksjon i innkjøp av tjenester fra eksterne tilbydere. Karmøy kommune har en avtale med ASKI om kjøp av praksisplasser for flyktninger i introduksjonsprogrammet. Med redusert antall deltakere i introduksjonsprogrammet nedjusteres behov for kjøp av antall plasser.*

3. *Finansiering av velkomstklassene kuttes. Til og med 2020 har integreringstilskuddet finansiert to stillinger i velkomstklassen. I 2021 kuttes finansieringen av den ene stillingen.*

2.0 Øremerkede ekstra tilskudd

Utover integreringstilskuddet som kommunen mottar for alle flyktninger, så kan det søkes om ytterligere midler til flyktninger som har behov for ekstra oppfølging grunnet helsemessige begrensninger eller atferdsvansker. Her er det viktig å understreke at helsebegrensningene eller adferdsvanskene må kunne dokumenteres å ha oppstått før vedkommende kom til Norge. Disse ekstra midlene er inndelt i kategoriene tilskudd 1 og tilskudd 2. Tilskudd 1 er et engangstilskudd som kommunen kan søke om få i enten første eller andre bosettingsår. Tilskudd 2 kan det søkes om i alle fem årene av bosettingsperioden. Det betyr at en person med ekstra oppfølgingsbehov som bosettes i 2020, kan det søkes om ekstra tilskudd for i årene 2020-2024. Ekstra tilskuddet gis for ett år av gangen, og er øremerket for den personen det er søkt for. Selv om tilskuddssøknad innvilges for første bosettingsår, er det ikke gitt at det blir innvilget for alle fem årene. For begge tilskuddene må kommunen dokumentere faktiske utgifter. Det er IMDi som saksbehandler søknader om disse tilskuddene. Inngangsvilkår, maksimalt søknadsbeløp for tilskudd 1 og tilskudd 2 er oppsummert nedenfor:

	Inngangsvilkår	Maksimalt søknadsbeløp per år	Periode det gis tilskudd for
Tilskudd 1	Legeerklæring	Kr.190 500	Kun første år (enten år en eller år to etter at personen er bosatt)
Tilskudd 2	Erklæring fra spesialisthelsetjenesten. Dersom tilstanden i hovedsak ikke omhandler medisinske forhold, skal fagkyndig beskrivelse fra en annen relevant faginstans som PPT eller barnevernet legges ved søknaden	Kr. 1 361 000	Tilskudd 2 kan søkes for hele bosettingsperioden på fem år, men det må søkes for ett år om gangen. Kommunen kan maksimalt få dekket utgifter inntil kr.6 805 000 over en 5 års periode.

Det som er utførende med ekstra tilskuddene er at de er uforutsigbare. For det første er det ingen garanti for få innvilget tilskuddet. Søknaden skal gjennom en fagkyndig vurdering hos IMDi, og noen ganger kommer de til en annen konklusjon enn kommunen. Videre kan saksbehandlingstiden være lang. Dette medfører at kostander og inntekter i en del tilfeller ikke følger hverandre i samme budsjettår. Det er også viktig å nevne at det kun er personer som blir bosatt etter avtale med IMDi det kan søkes ekstra tilskudd for. Det betyr at det ikke kan søkes om ekstra tilskudd for barn og voksne som kommer på familiejenforening.

3.0 Bosetting

NAV flyktningteam har ansvar for å koordinere oppfølgingen av flyktninger som bosettes i kommunen. Dette ansvaret følger tilskuddsperioden som er fem år. I praksis betyr det at en flyktning som har bodd mer enn fem år i kommunen ikke lenger vil ha oppfølging fra flyktningteamet. Har de

behov for oppfølging etter fem års botid i kommunen, må de da henvende seg til det ordinære tjenesteapparatet. I 2020 har flyktningteamet kuttet to årsverk. Etter disse kuttene består flyktningteamet av 7,6 faste årsverk. I tillegg er det ansatt 4,7 årsverk på øremerkede tilskuddsmidler. Nærmere beskrivelse av disse øremerkede midlene er gitt i eget avsnitt.

3.1 Tilgang på boliger

I perioden 2016 og frem til oktober 2020 er det bosatt 235 flyktninger i kommunen. Tilgangen på utleie boliger er god. Mange private utleiere ønsker å leie ut til flyktninger som skal bosettes. Viser det seg at det faktisk kommer 40 personer slik som anmodet, vil Karmøy kommune ha gode forutsetninger for å finne bolig til alle disse. De to siste årene har det største problemet med boliger vært at flyktningteamet har måttet takke nei til mange huseiere som har ønsket å leie ut til flyktninger.

3.2 Hvor kommer flyktningene fra?

I årene 2016-2017 kom over halvparten av de bosatte flyktningene Syria. I tillegg var det en del flyktninger fra Eritrea og Iran, samt et mindre antall personer fra andre nasjoner. Før 2016 var det flyktninger fra Somalia som utgjorde den største gruppen. I 2018 og 2019 er det kvoteflyktninger fra Kongo som har utgjort den største gruppen. Totalt har det blitt bosatt nærmere 50 flyktninger fra Kongo de siste to år. Den siste gruppen er overføringsflyktninger og kommer direkte fra flyktningeleir. Det er stor variasjon i behovene til de ulike gruppene som bosettes, og i tillegg er det stor individuell variasjon innad i gruppene. Noen har hatt større oppfølgingsbehov i forhold til boevne, økonomistyring og foreldreveiledning enn andre. For de gruppene og enkelt individene som har hatt store behov har det vært av essensiell betydning å kunne bruke miljøarbeidere som har samme bakgrunn som dem som skal bosettes. Dette har vært særlig viktig i den første fasen etter bosetningen.»

3.3 Aktiviteter for flyktninger

NAV flyktningteam drifter ulike aktiviteter på UNIK senteret som er lokalisert i Kopervik i Kopparen . Her er det ukentlige samlinger både for ungdommer i aldersgruppen 13-17 år, unge voksne fra 18-25 år, og mor/barn gruppe for mødre som er i foreldrepermisjon fra introduksjonsprogrammet. En ansatt i flyktningteamet bruker store deler av sin stilling til å organisere dette tilbudet. Med tilskudd fra BUFdir til «forebygging av barnefattigdom» har en frem til 2018 kunnet finansiere en assistentstilling. I tillegg har tilskuddet gitt muligheter til å kunne organisere ekstraordinære aktiviteter som overnattingsturer, bowling, kinobesøk, og deltakelse på kulturnatt for å nevne noe. I 2019 og 2020 har tilskuddet blitt betydelig mindre. I hovedsak har tilskuddet blitt brukt til aktiviteter, så har kommunen dekket driftsutgiftene. Grunnet Covid-19 restriksjoner har aktiviteter på UNIK senteret vært stanset siden mars måned.

I regi av Røde Kors har bosatte flyktninger mulighet for å få en flyktningsguide. Dette tiltaket er et samarbeid mellom Karmøy kommune, Haugesund kommune og Røde Kors. Alle tre partene er med å finansiere en stilling som flyktningsguide koordinator på Haugalandet. Flyktningsguide koordinator jobber med å rekruttere Haugalandinger som ønsker å være flyktningsguider. «Frivillige flyktningsguider og flyktninger kobles sammen og møtes et par timer i uka. Slik blir flyktningen kjent med språk, kultur og lokalsamfunnet» (<https://www.rodekors.no/tilbudene/flyktningsguide/>)

3.4 Helsesykepleier

Helsesykepleier har ansvar for oppfølging i forhold til helserelaterte problemstillinger for alle flyktningene som blir bosatt i kommunen. Den første tiden vil denne oppfølgingen blant annet bestå av at alle som blir bosatt får en grundig helsesjekk, hvor en er i kontakt med både lege og sykehus. Det blir også vurdert behov for eventuelle vaksiner. Hvilken oppfølging som blir gitt videre vil være basert på individuelle behov. Noen av de som blir bosatt har ikke behov for kontakt, mens andre igjen har faste avtaler med helsesykepleier. I tillegg til individuell oppfølging så deltar helsesykepleier også på temaundervisning for flyktningene, samt på forskjellige gruppeaktiviteter på UNIK senteret når helse er på agendaen.

Grunnet økt bosetting i 2016 og 2017, ble stillingsressursene for helsesykepleier for flyktning økt fra

0,75 % stilling til 1,5 årsverk. I 2021 er det foreslått å ta ned helsesykepleier for flyktninger til 0,5 årsverk som en konsekvens av redusert bosetting.

4.0 Introduksjonsordningen

Karmøy kommune har ansvar for å tilby introduksjonsprogram for bosatte flyktninger i alderen 18 til 55 år med behov for kvalifisering. Programmet varer normalt i to år, med mulighet for utvidelse i inntil ett år. Introduksjonsordningen er ment å styrke muligheten for deltakelse i yrkes- og samfunnsliv og sikre økonomisk selvstendighet.

4.1 Antall deltakere i ordningen

Karmøy har per dags dato 30 aktive deltakere i introduksjonsprogrammet. Til sammenligning hadde en 131 aktive deltakere i januar 2018. Prognosen for 2021 tilsier at det med en bosetting på 40 personer vil være et sted mellom 30-40 deltakere i programmet ved utgangen av 2021.

4.2 Omorganisering av introduksjonsordningen

Fra 1. januar 2020 ble introduksjonsordningen i Karmøy kommune omorganisert. NAV overtok ansvar for heldagstilbudet og en større del av programmet skulle bestå av arbeidsretting og praksisutplassering for deltakerne i introduksjonsprogrammet. Samtidig ble opplæringstilbudet på Karmøy voksenopplæringssenter redusert, og det ble gitt færre timer med norskopplæring og forberedende voksenopplæring (FVO) til de enkelte gruppene. De fleste deltakerne i introduksjonsprogrammet deltar nå i FVO. Her gis det opplæring i inntil fem fag, men opplæringen er tilpasset til den enkelte deltakers medbragte kompetanse og norsknivå.

4.3 Ny integreringslov

Fra 1. januar 2021 trer en ny integreringslov i kraft. Dagens ordning som innebærer rett og plikt til opplæring i 600 timer og inntil 2400 timer behovsprøvd opplæring for den enkelte deltaker, erstattes med krav om å oppnå et bestemt norskmål, uavhengig av timetall. Det fremgår av loven at programtiden for den enkelte deltaker skal differensieres med utgangspunkt i utdanningsbakgrunn og slutt mål i introduksjonsprogrammet. Det blir større fokus på formell kvalifisering og lovendringene vil medføre en sterkere styring og detaljerte føringer på hva som skal inngå i deltakers individuelle plan. Blant annet skal deltakers slutt mål og norskmål angis og hvilke tiltak som skal inngå. Det er også krav til at det skal utarbeides en integreringskontrakt som vil være gjensidig forpliktende for kommunen og den enkelte deltaker. Kontrakten skal gjengi målene og varigheten av programmet. Formålet er å sikre at deltakerne får et individuelt tilpasset opplæringsløp som gjør vedkommende i stand til å nå sitt slutt mål. Kommunen forpliktet til å fastsette et norsknivå som den enkelte deltaker i programmet skal oppnå. Kravet til norsknivå er satt høyere enn de kravene som gjelder i dag. Selv om norskmålet i den nye integreringsloven er veiledende, er det presisert at det skal føres en streng praksis når det gjelder å sette norsknivået lavere enn det som framgår av føringene. For mange av introdeltakerne betyr det at de vil bruke lengre tid på å gjennomføre opplæringen. De siste årene har kommunen tatt imot mange flyktninger med lite skolegang fra hjemlandet. I tillegg til å ha et omfattende opplæringsbehov i norsk og samfunnskunnskap og/eller grunnskoleopplæring, har de hatt behov for mye informasjon og veiledning knyttet til dagligdagse gjøremål.

Det foreligger også en innskjerping av minimumskravet til norskferdigheter som vilkår for statsborgerskap. Den nye integreringsloven er ambisiøs og stiller høye krav til kvalitet og innhold i kvalifiseringsløpet. Økte språkkrav og økt fokus på slutt mål som kvalifiserer for videre utdanning eller arbeid, vil gjøre det vanskelig å innfri kravene med de ressursene vi har tilgjengelige i dag. Da ansvaret for heldagstilbudet ble overført til NAV og fokus i større grad rettet seg mot praksisutplassering, ble det skissert et behov for 30 praksisplasser. Hittil er det fremskaffet 14 plasser, men kun 4 er faktisk tatt i bruk da de andre 10 har tilbaketrukket seg at de allikevel ikke kan ta inn personer i praksis som følge av Covid-19. Så her er behov fortsatt stort, og da spesielt innen områder som park, renhold, kantine og administrasjon.

4.4 Andre krav i ny integreringslov:

I den nye loven blir det obligatorisk med «kurs i livsmestring» for alle deltakere i introduksjonsprogrammet. For introdeltakere med barn blir det i tillegg obligatorisk med «kurs i foreldreveiledning». For å sikre at introdeltakere i alle kommuner får et likeverdig tilbud av en viss kvalitet, så har kunnskapsdepartementet foreslått å regulere et minstekrav for begge disse elementene. Når det gjelder livsmestringskurset foreslår departementet at kurset skal bestå av to temaområder:

- Migrasjon, helse og mangfold
- Karrierekompetanse, inkludert kunnskap om utdanning og arbeid.

«Alle deltagere i introduksjonsprogrammet skal gjennomføre kurset, også de som har kort programtid etter integreringsloven § 13 andre ledd. Minimumskravet for antall timer kurs i livsmestring er satt på bakgrunn av dette. Temaområdet migrasjon, helse og mangfold skal bestå av minimum 10 timer veiledning, mens temaområdet karrierekompetanse, inkludert kunnskap om utdanning og arbeid, skal bestå av minimum 15 timer veiledning» (Forslag til forskrift til integreringsloven (integreringsforskriften), s.14). NAV flyktnings-team vil få ansvaret for gjennomføringen av dette elementet, men innholdet vil bli utformet i samarbeid med både voksenopplæringen og helsesykepleier.

For foreldreveiledning foreslår kunnskapsdepartementet følgende omfang: *«veiledningen kan gjennomføres enten i gruppe eller som individuell veiledning. Veiledning i gruppe skal bestå av mellom åtte og tolv veiledningsmøter på minimum 1 time hver, mens individuell veiledning skal bestå av mellom fem og åtte veiledningssamtaler på minimum 45 minutter hver»* (Forslag til forskrift til integreringsloven (integreringsforskriften), s.16-17).

Kunnskapsdepartementet foreslår at foreldreveiledningen minimum skal inneholde følgende tema:

- Barnets behov og tilpasning av omsorg til barnets behov.
- Positiv utvikling av det følelsesmessige forholdet mellom omsorgsgiver og barnet.
- Et godt og stimulerende samspill mellom omsorgsgiveren og barnet
- Regulering og grensesetting.
- Negativ sosial kontroll og ulike former for vold i nære relasjoner, inkludert

tvangsekteskap og kjønnslemlestelse samt helserisikoen ved å få barn med nært beslektede personer.

Karmøy kommune har allerede lang erfaring med foreldreveiledning for flyktninger. Det finnes ansatte både på NAV flyktnings-team og voksenopplæringen som er sertifisert innenfor ICDP (International Child Development Program). Dette er et anerkjent foreldreveiledningsprogram som tar for seg de elementene som kunnskapsdepartementet stiller krav om som minimumsinhold. NAV flyktnings-team vil ha ansvaret for organiseringen, men utøvelsen vil være i samarbeid med både voksenopplæring og helsesykepleier.

Integreringsloven stiller krav om kompetansekartlegging og karriereveiledning gjennom hele opplæringsløpet. Ved KVOS ble rådgiverstillingen tatt bort i forbindelse med nedbemanningen. Introdeltakere som går fulltid i videregående opplæring gis karriereveiledning av Fylkeskommunen. For introdeltakere som ikke er aktuelle for videregående må kommunen å løse kravet om karriereveiledning.

Ansvaret for opplæring til deltakere mellom 16 og 24 år flyttes over til fylkeskommunen, men kommunen har fortsatt ansvar for introduksjonsprogrammet, utbetalinger og vedtak knyttet til dette.

5.0 Velkomstklassene

Velkomstklassen er et helhetlig undervisningstilbud for nyankomne minoritetsspråklige elever.

5.1 Organisering og innhold

På Karmøy er det to velkomstklasser på 1.–7. trinn; en på Kopervik skole og en på Sevland skole. For elever på ungdomstrinnet er det velkomstkasse på Stangeland ungdomsskole.

Undervisningen i Velkomstklassene følger "[Læreplan i grunnleggende norsk for språklige minoriteter \(Nor07-2\)](#)". Læreplanen er nivådelt og har 3 nivåer. Når man mestrer nivå tre (B1) skal man kunne delta i og ha utbytte av undervisningen uten [særskilt språkopplæring](#). Det er et mål at elevene skal mestre nivå 3 innen fem år etter ankomst, men flere trenger noe mer tid.

De fleste elevene får tilbud om å gå i Velkomstklassen i ett år, men det er hjemmel for å tilby inntil to år dersom det er til elevens beste. Målet for undervisningen i velkomstklassen er å mestre nivå 1 i læreplanen: «Muntlige ferdigheter på nivå 1 innebærer at en kommuniserer enkelt i kjente sammenhenger. En oppfatter hovedinnholdet i beskjeder og instruksjoner, og bruker enkle strategier for kommunikasjon» og «Å kunne lese og skrive på nivå 1 innebærer at en leser og skriver korte og kjente tekster en møter ofte. En kan trenge støtte når en leser og skriver i nye situasjoner».

Undervisningen i grunnleggende norsk gis med utgangspunkt i de andre fagene på skolen (matematikk, samfunnsfag, naturfag, musikk, kunst & håndverk, kroppsøving osv.) for å sikre elevene et variert ordforråd og begrepsapparat.

5.2 Kapasitet og belegg

Velkomstklassen på Kopervik skole har kapasitet til 19 elever. Det er knyttet 54 pedagogtimer (ca. 2 årsverk) og 62,4 % miljøarbeider til velkomstklassen ved Kopervik skole. Per november 2020 har velkomstklassen i Kopervik tolv registrerte elever hvorav fire er flyktninger

Velkomstklassen på Sevland har kapasitet til 15 elever. Det er knyttet 39 pedagogtimer (ca. 1,5 årsverk) og miljøarbeider i 50 % til velkomstklassen på Sevland. Per november 2020 har velkomstklassen på Sevland fire registrerte elever hvorav en er flyktning.

Velkomstklassen på Stangeland ungdomsskole har kapasitet til 15 elever. Det er knyttet 36 pedagogtimer (ca. 1,5 årsverk) til klassen. Per november 2020 har velkomstklassen på Stangeland fire registrerte elever hvorav to er flyktninger.

5.3 Fremtidig behov

Med utgangspunkt i en bosetting av 40 personer til neste år kan det forventes at et sted mellom seks til åtte vil være barn i grunnskolealder. Dette anslaget bygger på tidligere erfaringer hvor en har sett at barn i grunnskolealder utgjør rundt 15 % av den totale bosettingen.

Med en samlet kapasitet på 49 elever, så antas det å være god kapasitet til å kunne ta imot nye elever.

6.0 Barnehage

Karmøy kommunestyre vedtok 15042004, sak nr. 0062/04, at deltakere i introduksjonsprogrammet skal få tilbud om fri barnehageplass. Utgifter til skyss dekkes ikke. Foreldrene ønsker primært et tilbud i nærbarnehagen. Dette innebærer at barna går i både kommunale og private barnehager. Når det gjelder kapasitet i barnehagene på Karmøy, så er ikke dette noen statisk størrelse, men et tall som vil variere fra år til år og fra sone til sone. I dag er den samlede kapasiteten fortsatt god. Med en bosetting av 40 flyktninger i 2020 estimeres det å være behov for maksimalt åtte nye barnehageplasser til flyktningbarn. Dette estimatet baserer seg på at rundt 20 % av de bosatte siste årene var barn i barnehagealder.

7.0 Konsekvenser av Covid-19

Store deler av Norge stengte ned den 12.mars i 2020 grunnet Covid-19. Dette påvirket i stor grad arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger. Først og fremst medførte innreiserestriksjoner til Norge at bosettingen stanset opp. Flesteparten av flyktningene som bosettes kommer direkte fra flyktningeleirer, og bosetting i kommunen vil være avhengig av at det er mulig å fly inn til Norge. Av 30 personer som skulle bosettes i 2020, har kommunen kun fått anledning til å bosette tolv hittil. Før året er omme vil antallet forhåpentligvis være et sted mellom 15 til 20 personer. Dette er imidlertid svært usikkert. Uforutsigbarheten rundt innreise muligheter vil trolig fortsette inn i 2021. Det gjør at det vil være stor usikkerhet knyttet til bosettingsarbeidet i 2021. De flyktningene kommunen har bosatt i 2020 har det blitt etablert gode rutiner rundt. Nødvendig oppfølging er blitt ivaretatt selv om

flyktningene må sitte i karantene når de ankommer fra utlandet. Kommunen er derfor parat til å kunne bosette 40 personer selv med videre Covid-19 restriksjoner inn i 2021.

Med henvisning til IMDi sitt spørsmål om «*hvor mange flyktninger kommunen kan være i stand til å bosette dersom bosettingsbehovet øker i løpet av året*», vurderes det at kommunen vil kunne håndtere en bosetting av inntil 80 personer i løpet av året. Dette anslaget er gitt på bakgrunn av tidligere erfaringer hvor det som nevnt innledningsvis ble bosatt henholdsvis 80 person i 2016 og 75 personer i 2017. Bosetting av 80 personer er imidlertid under en forutsetning av at bemanningen styrkes med en til to stillinger.

Flere deltakere i introduksjonsprogrammet fikk ikke et fullverdig program fra mars måned og frem til sommeren. Dette skyldtes at både klasseromsundervisning og praksis utgikk i disse månedene. Her må det presiseres at deltakerne fikk et digitalt opplæringstilbud på voksenopplæringen. Utbyttet var nok imidlertid varierende, og de mest sårbare deltakerne med liten eller ingen skolegang var nok de som fikk minst utbytte av digital opplæring.

Konsekvensen av dette er at disse deltakerne vil ha behov for å få utvidet sitt introduksjonsprogram for å ta igjen det tapte. Hittil er det fem deltakere som har fått utvidet programmet. Omfanget av utvidelsene varierer fra tre til seks måneder. I tillegg vil ytterligere fem til seks deltakere ha behov for utvidelse på tre til seks måneder når deres program utløper våren 2021. For å sikre retten til utvidelse er det vedtatt en ny lov «Midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19». Denne loven gir deltakere som startet i introduksjonsprogrammet før 1. januar 2019, «*rett til å få utvidet programmet med inntil seks måneder dersom den enkelte har behov for slik utvidelse for å komme i jobb eller utdanning*». IMDi har også overført et ekstraordinært tilskudd på kr.1,1 million for å kompensere kommunens kostnader knyttet til utvidelser av introduksjonsprogrammet.

8.0 Øvrige forutsetninger for å lykkes med bosettingsarbeidet

I bosettingssaken for 2020 (ref. sak 143/19) ble det listet opp en rekke forutsetninger for å lykkes med bosettingsarbeidet. Disse gjelder fortsatt, og er gjengitt nedenfor:

- Antall språkpraksisplasser må økes vesentlig både i kommunalsektor og i det private næringsliv
- Karmøy kommune må forplikte seg til å stille et visst antall språkpraksisplasser til disposisjon fra hver etat.
- Det bør igangsettes et arbeid for å øremerke deler av lærlingeplassene i Karmøy kommune til personer med flyktningebakgrunn.
- NAV tiltak må fortsatt videreutvikle kvalifiseringstilbudet til flyktninger med liten og ingen skolebakgrunn. De kursene som tilbys per i dag gir ikke tilstrekkelig kompetanse til å dekke de kravene som stilles på arbeidsmarkedet.
- NAV flyktningteam og KVOS må fortsatt videreutvikle bosettingsarbeidet ved å søke etter prosjektmidler til å kunne igangsette gode ideer for økt integrering og arbeidsmarkedstilknytning for flyktninger.
- Dagens tjenestetilbud til denne innbyggergruppen må kontinuerlig evalueres. Om det er formålstjenlig må ytterligere omorganisering vurderes for å nå målsetningen om at overføringene kommunen mottar fra staten skal dekke utgiftene til bosetting og integrering av flyktninger
- Gjennom en aktiv frivillighetspolitikk må en arbeide med å få en enda større del av frivilligheten i kommunen involvert i integreringsarbeidet.
- Større fokus på formell kvalifisering basert på den enkelte deltakers utdanningsbakgrunn og sluttmaal for opplæringen.

Rådmannens konklusjon

I perioden 1990-2019 ble bosatt 1539 flyktninger i Karmøy kommune. Dette inkluderer også

familiegjenforente. I gjennomsnitt har det blitt bosatt 51 flyktninger hvert år de siste 30 årene. I løpet av disse årene har kommunen bygd opp en solid kompetanse på bosetting, integrering og kvalifisering av flyktninger. Kommunen kan vise til gode resultater i introduksjonsprogrammet, ved at en stor andel av deltakerne har gått videre til jobb, utdanning eller opplæring etter endt program. En anmodning om å bosette 40 flyktninger i 2021 vil derfor være håndterbar for tjenesteapparatet. Det som imidlertid kan være problematisk er en situasjon hvor det blir færre flyktninger å bosette enn anmodningen tilsier. Ved å budsjettere med kun 20 bosettinger tas det det forbehold om at dette kan bli tilfelle. Den store variasjonen i bosettingsbehovet de siste fem til seks årene gjør det utfordrende å finne «riktig nivå» på flyktningarbeidet. For å opprettholde et godt tilbud til flyktningene som bosettes kreves det at bosettingsvolumet holdes på et visst nivå. Eksakt hvor grensen går er vanskelig å si, men over tid bør gjennomsnittlig bosetting for kommunen minst være 30 flyktninger per år. Hvis det faktisk bosettes 40 personer i 2021, er det innfor en slikt «tenkt» målsetting. I tillegg vil det hente inn deler av «bosettingsunderskuddet» i 2020. Utfordringen med varierende bosettingstall vil med stor sannsynlighet vedvare. Dette gjelder også for andre bosettingskommuner på Haugalandet. Det kan derfor være formålstjenlig å vurdere muligheten for å organisere bosettingsarbeidet som et interkommunalt samarbeid. Fordelen med en slik organisering er at det vil gi et større samlet volum som er mindre sårbart for svingningene i bosettingsnivået. Kommunen egne erfaringer kombinert med lang erfaring fra nærliggende kommuner kan være nødvendig for å sikre at Karmøy kommune i også i fremtiden skal være en kommune som lykkes med bosetting, kvalifisering og integrering av flyktninger.

Sakshandsamar: Elin Vikene

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
039/20	Hovedutvalg helse og omsorg	03.12.2020
049/20	Hovedutvalg oppvekst og kultur	03.12.2020
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Alkoholpolitiske retningslinjer 2020 - 2024

1. Karmøy kommunestyre vedtar alkoholpolitiske retningslinjer 2020 – 2024.
2. Karmøy kommunestyre vedtar at det innføres vergeordning for mindreårige på kulturarrangement med alkoholservering som beskrevet i saksframstillingen.

Saksutredning

*Forslag til nye punkter/setninger merkes med **rødt**. Punkter som foreslås fjernet merkes med **blått**.*

Gjeldende alkoholpolitiske retningslinjer ble vedtatt av Karmøy kommunestyre 19.09.2016, saksnr. 71/16, og gjelder for 2016 til 2020. Det må derfor vedtas nye alkoholpolitiske retningslinjer innen utgangen av 2020. De eksisterende retningslinjene ble lagt ut på høring, og mottatte høringssvar er vurdert ved utarbeiding av de nye retningslinjene. I tillegg vises det til tidligere endringer i forbindelse med lovendring.

Høring og høringsuttalelser:

De eksisterende retningslinjene ble lagt ut på høring 22.04.2020 på kommunens nettside, og ble i tillegg sendt til politiet og næringen mm.

Det kom inn fem høringssvar og nedenfor følger utdrag fra høringene:

Kiwi Minidrift AS:

- *ønsker å få innført alkoholovens maksimaltid for salg av alkoholholdig drikk i gruppe 1 fra kl. 08.00 i stedet for fra kl. 09.00*

Inventum Servering AS:

- ønsker en time lengre skjenketid fredager og lørdager (fra kl. 02.00 til kl. 03.00) for å få samme skjenketid som Haugesund
- endre til at det er **ledende** personell som må ta ansvarlig vertskapskurs da det er vanskelig å få gjennomført dette for ca 100 personer i året med dagens krav
- bør være mulig å gi bevilling til servering på fortau
- ønsker vergeordning for ambulerende bevillinger

IOGT-området Karmsund og Sunnhordland:

- ønsker ekstra fokus på utsatt debutalder for rusmidler, økt fokus på rusmidler blant eldre ungdommer, gjøre foreldre mer bevisste på egen rolle, tidlig intervensjon mot rusproblemer, økt livskvalitet og verdig behandling av mennesker med rusrelaterte problemer, lokale måle- og analyseredskaper og at det føres en politikk som reduserer det totale alkoholforbruket i kommunen med 10 % som de tror vil kunne leses av direkte i skadestatistikkene for kommunen.

SLT-koordinator:

- overordnet målsetning for rusmiddelpolitikken er å forebygge og redusere negative konsekvenser av alkohol og andre rusmidler for enkeltmennesker, pårørende og samfunnet. I Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2020 – 2024 er det foreslått ny overordnet målsetning for rusmiddelpolitikken i Karmøy kommune og de tre fokusområdene medtas i de alkoholpolitiske retningslinjene:
 1. Universelle befolkningsrettete tiltak: helse i alt vi gjør (folkehelseperspektiv)
 2. Tidlig intervensjon, barn og unge i risiko
 3. Tjenester til rusavhengige (omtales i plan for rus og psykisk lidelse, 2018 -2024)
- viktigste forebyggende virkemiddel kommunen har til rådighet for å redusere alkoholforbruket, er å begrense antall salgs- og skjenkesteder og innskrenke salgs- og skjenketidene. Forbruket vil da gå ned og skadeomfanget reduseres.

Sør-vest politidistrikt:

- ingen ordensmessige bemerkninger, men gir innspill på at bør gis vilkår om at dersom politiet har pålagt utested å holde politigodkjente ordensvakter, gjelder dette også som vilkår for skjenkebevillingen og at brudd på dette vilkåret kan gi grunnlag for tildeling av åtte prikker i henhold til det nasjonale prikktildelingssystemet
- det skal være vektere til stede ved skjenking under større arrangementer som kan medføre behov for vakthold i forhold til ordensrettet adgangskontroll og håndtering av ordensmessige situasjon
- det bør kreves dokumentasjon fra søker om at det er sendt i melding/søknad til politiet for gjennomføring av arrangementet hvor dette er påkrevd, jf politiloven.

Om de eksisterende retningslinjene:

Retningslinjene gjennomgås for hver kommunestyreperiode. De eksisterende retningslinjene ble endret en del i tråd med samfunnsutviklingen med bl.a. følgende nye punkter:

- Salgsbevillinger kan også tildeles bryggerier og ved nettsalg med utlevering i Karmøy.
- «Ølsmaking og vinsmaking tillates dersom det er i samsvar med reklameforbudet og i følge alkoholloven generelt. Arrangør/ansvarshavende plikter å sette seg godt inn i regelverket.»
- Generelt gis ambulerende skjenkebevillinger kun til firma/stiftelse/lag/forening/organisasjon som

har organisasjonsnummer og ikke til privatpersoner med unntak av til sluttet lag.

Det stilles stadig spørsmål om bevilling på nye arenaer og forskjellig type arrangement hvor det er ønskelig med alkoholservering. Drikkemønstre synes å være endret fra mindre «flatfyll» i helger til et mer kontinentalt drikkepreg. En kan kanskje si at det nytes mer enn bare det å drikke. Det synes å være lavere kvanta og høyere kvalitet og/eller pris på drikkevarene. Det kan også antas at det stadig større sortimentet av øl/cider til forholdsvis høye priser gjør at en kanskje kjøper færre enheter. Trender viser videre at det selges/serveres mer, og flere sorter, øl/cider og vin framfor brennevin. Salgsbevilling til bryggeri og til ølutsalg via nettbestilling fra dagligvarebutikker ble innvilget i 2015.

Rådmannen mener at det meste i gjeldende retningslinjer fungerer tilfredsstillende. Nasjonalt prikktildelingssystem er innført, mens andre punkter må spesifiseres bedre for å gi klarere kjøreregler for både søkere og saksbehandling. Det legges inn under delegasjon at det er rådmannen som behandler/tildeler prikker, mens det er formannskapet som avgjør eventuell inndragelse etter prikkbelastning. Klagenemnda er klageinstans.

Endringer i regelverket om alkoholbevilling gjeldende fra 01.01.2016:

Alkoholoven § 1-6 ble endret og gav kommunestyret anledning til å **videreføre en gjeldende bevilling uten fornyelse**. En forutsetning for å kunne fatte slikt unntak, var at kommunen hadde foretatt en gjennomgang av alkoholpolitikken etter kommunevalget.

På bakgrunn av endringen i alkoholoven § 1-6, ble det for bevillingsperioden 2016 – 2020 vedtatt følgende i retningslinjenes punkt R) Delegasjon:

Rådmannen gis fullmakt til å fornye eksisterende salgs- og skjenkebevillinger for bevillingsperioden 01.10.2016 – 30.06.2020.

Ved fornyelse blir det kun krevd en forenklet søknad med opplysninger om org.nr., salgs-/skjenkested, eier, styrer, daglig leder og underskrift på at bevillingshaver ønsket å fornye bevillingen. Deretter blir det foretatt en vandelssjekk hos politiet og Skatt Vest av alle involverte org.nr., eiere, styreere og stedfortredere før rådmannen utarbeider nye bevillingsdokumenter.

Kommunen har hatt en positiv erfaring med forenklet søknadsprosess så langt. Det har også gitt kommunen en tilleggsmulighet til å kontrollere at nye opplysninger fortsatt stemmer overens med det bevillingssøkeren oppgav tidligere, samt oppdatere informasjon ved eventuell utskiftning av ansatte, styreere og stedfortredere gjennom bevillingsperioden.

Kommunen kan beslutte at ingen bevillinger skal opphøre, eller fastsette nærmere retningslinjer for hvilke bevillinger det må søkes om fornyelse for, jf alkoholoven § 1-6, 3. ledd.

På bakgrunn av dette anbefales det at kommunale bevillinger til salg av alkoholholdig drikk til gruppe 2 og 3 (Vinmonopolets salgsbevilling) og til salg av alkoholholdig drikk i gruppe 1 (salgsbevilling for øl/rusbrus for dagligvarebutikker, bryggerier, **spesialbutikker for øl og mineralvann**, nettsalg for utlevering mm) videreføres uten søknad. Bevillingen gjelder så lenge salgsstedet er i drift og i samme lokale. Kommunen kan endre eller fastsette nye vilkår for bevillinger i samme utstrekning som ved behandling av ny bevilling, jf alkoholoven §§ 3-2 og 4-3. Bestemmelsene er ikke til hinder for at kommunen kan inndra salgsbevilling dersom vilkårene for dette er til stede jf. alkoholoven § 1-8.

Det anbefales at kommunale skjenkebevillinger fortsatt opphører etter endt bevillingsperiode og må fornyes etter en forenklet søknad.

Om de alkoholpolitiske retningslinjer 2020 – 2024:

I innledningen endres punktene slik at de blir i tråd med visjon og målområder i vedtatt

Punkt A) om bevillingsperioden:

Den 25.02.2020 forlenget rådmannen bevillingsperioden fra 30.06.2020 til 30.09.2020 i påvente av behandling av »Rusmiddelpolitisk handlingsplan». På grunn av koronasituasjonen er behandlingen av de alkoholpolitiske retningslinjene utsatt og som en følge av det har rådmannen forlenget inneværende bevillingsperiode ytterligere fra 30.09.2020 til senest 31.12.2020. Kopi satt på formannskapetets referatliste. Ny bevillingsperiode settes fra dato saken behandles i kommunestyret, **14.12.2020 til 30.06.2024.**

Nytt tillegg til punkt A:

1. Eksisterende kommunale bevillinger til salg av alkoholholdig drikk i gruppe 1 (dagligvarebutikker, bryggerier, spesialbutikker for øl og mineralvann, ved nettsalg for utlevering mm) og gruppe 2 og 3 (Vinmonopolet) opphører ikke så lenge stedet er i drift og i samme lokale.

Kommunen kan endre eller fastsette nye vilkår for bevillinger i samme utstrekning som ved behandling av ny bevilling, jf alkoholloven §§ 3-2 og 4-3. Bestemmelsene er ikke til hinder for at kommunen kan inndra salgsbevilling dersom vilkårene for dette er til stede jf. alkoholloven § 1-8.

2. Kommunale skjenkebevillinger opphører etter endt bevillingsperiode og må fornyes etter en forenklet søknad.

Bevillingsgebyrer ambulerende bevillinger og til enkeltanledninger/festivaler:

Bevillingsgebyrene justeres årlig i henhold til alkoholforskriftens § 6-2.

Satser per 01.01.2020:

Ambulerende bevilling (kun til sluttet lag jf alkohollovens definisjon på sluttet lag) belastes med **kr 380.**

For festivaler og større arrangement over flere dager foreslås følgende gebyr: **kr 1325** per dag, maksimalt minstegebyret for skjenkebevilling på **kr 5 300.**

For mindre arrangement, med inntil 100 deltakere foreslås et gebyr på **kr 660.**
Foreslåtte endringer i gebyrene settes inn i retningslinjenes punkt C).

Bevillingsgebyr for alminnelige skjenkebevillinger og salgsbevillinger:

Bevillingsgebyrets minimumssats for faktisk omsatt mengde alkohol skal tilsvare de til en hver tid gjeldende satser i alkoholforskriftens § 6.2.

Minstegebyr for salgsbevilling per 01.01.2020: **kr 1 700** og **kr 5 300** for skjenkebevilling.

Foreslåtte endringer i gebyrene settes inn i retningslinjenes punkt D).

I gjeldende bevillingsperiode har kommunen mottatt forespørsler om følgende punkter:

Salgstid for øl:

NoRoSun Skjenke- og Salskontroll anbefaler at det blir salgsstart fra kl. 08.00 i stedet for kl. 09.00 for å få mest mulig like salgstider i vertskommunesamarbeidet.

Forslag til endring i punkt H) 1. avsnitt:

Salgsstart for øl endres fra **kl. 09.00** til **kl. 08.00** alle dager i opplistingen.

Tildekking av øl / betalingstidspunkt:

NoRoSun Skjenke- og Salskontroll ønsker også at en tydelig presisering tas med i retningslinjene om at alkoholholdig drikk må være betalt innen salgstidens slutt. Hvis dette tas med kan en enklere etterkomme mange års ønsker fra salgsstedene om å slippe tildekking av øl etter salgstidens slutt. I følge kontaktpersoner i de større kjøpmannskjedene er det kun noen svært få kommuner som fremdeles har krav om tildekking av øl.

Forslag til endring i punkt H) 2. avsnitt:

Nytt: Alkoholholdige drikkevarer i gruppe 1 må være betalt innen salgstidens slutt.

Utgår: Alkoholholdig drikk i gruppe 1 skal være tildekket utenom salgstiden.

Salg av øl på julaften:

Salg av alkohol i dagligvareforretninger mm er tillatt på julaften i henhold til alkoholloven, men en har ikke åpnet for dette i Karmøy tidligere. Det foreslås å videreføre forbudet i Karmøy under henvisning til at Karmøy kommune er en «Av-og-til-kommune» som skal jobbe for godt «alkovett» i situasjoner der alkohol kan være en risiko eller kan være til ulempe for andre.

Salg av øl på valgdager og ved folkeavstemning:

Før 2016 var det vedtatt med lov at det ikke var tillatt med salg av alkohol på dagligvareforretninger mm på valgdager og ved folkeavstemning. Dette er nå fjernet i loven, og det foreslås derfor at følgende strykes i punkt H) 3. avsnitt:

Søndager, helligdager, samt julaften, 1. mai og 17. mai **og stemmedagen for stortingsvalg, fylkestingsvalg, kommunestyrevalg og folkeavstemning vedtatt ved lov** kan det ikke selges øl.

Utvidelse av skjenketid fredager og lørdager:

Inventum Servering AS ønsker utvidelse av skjenketid i helgene fra kl. 02.00 til kl. 03.00.

For å kunne skape restaurantmiljø på Karmøy må rammebetingelsene være like som i Haugesund.

SLT-koordinator anbefaler å innskrenke salgs- og skjenketider, og IOGT-området Karmsund og Sunnhordland ønsker å redusere det totale alkoholbruket med 10 % for å redusere skadestatistikkene for kommunen.

Rådmannen observerer at det ikke har vært politisk vilje til endring av skjenketider i de siste bevillingsperiodene, hverken som fast skjenketid eller for enkeltanledninger. Med dette som bakgrunn foreslås det ikke noen utvidelse av skjenketid.

Skjenketid til kl. 02.00 på fredager og lørdager videreføres.

Når nyttårsaften faller på en hverdag eller søndag, ønskes lik skjenketid som fredager og lørdager:

Mange skjenkesteder har stengt på nyttårsaften, men de som holder åpent ønsker at skjenketid skal utvides til å være lik skjenketid som fredager/lørdager dvs. skjenking til kl. 02.00. Rådmannen finner ikke dette urimelig og foreslår derfor at skjenketiden utvides kun denne ene dagen.

Nytt i punkt M) Skjenketider:

Nyttårsaften:

kl. 12.00 – 02.00

Punkt O) Brennevinsbevilning:

Kravet om servering av varmmat til kl. 21.30 for å kunne skjenke brennevin er omdiskutert.

Rådmannen mener, av hensyn til de som vil drive seriøst med matservering, at dette punktet videreføres.

Uteservering – skjenking på fortau:

Inventum Servering AS ønsker at det skal være mulig å gi bevilning til servering på fortau, dette for å få laget et bymiljø i Kopervik sentrum. Det må være mulig å etablere uterestauranter hvor det serveres alkohol i forbindelse med matservering uten 18-års aldersgrense, og uten at disse skal skjermes så mye at det ikke er attraktivt å sitte der.

Nytt under punkt N):

Dersom det er fysisk mulig å få til uteservering i tilknytning til skjenkested, uten at det går på bekostning av nødvendig areal til vanlig passering, kan det gjøres unntak fra regelen.

Festivaler og mindreårige:

Rådmannen mener at i forbindelse med festivaler kan mindreårige være til stede på skjenkesteder/arrangement med ambulerende skjenkebevilling i forbindelse med **nødvendig tid til bespisning**.

Hvis mindreårige skal få være til stede ved gratiskonserter må det være tilstrekkelig vakthold og et eget alkoholfritt område med doble festivalgjerder, med 1,5 m mellom gjerdene for alkoholfritt område og skjenkeområde. Dette for å sikre nødvendig plass for vakthold og for å unngå at mindreårige får tilgang til alkohol. De mindreårige må forlate konsertarenaen etter gratiskonserteren.

For andre arrangement i forbindelse med festivaler må det benyttes vergeordning (jf. punkt Y)) for at mindreårige skal kunne være til stede. Det tillates ikke alkoholfrie områder på annet enn gratiskonserter.

Nytt under punkt Q):

I forbindelse med festivaler kan mindreårige være til stede på skjenkesteder/arrangement med ambulerende skjenkebevilling i forbindelse med nødvendig tid til bespisning.

Hvis mindreårige skal få være til stede ved gratiskonserter må det være tilstrekkelig vakthold og et eget alkoholfritt område med doble festivalgjerder, med 1,5 m mellom gjerdene for alkoholfritt område og skjenkeområde. Dette for å sikre nødvendig plass for vakthold og for å unngå at mindreårige får tilgang til alkohol. De mindreårige må forlate konsertarenaen etter gratiskonserteren.

For andre arrangement i forbindelse med festivaler må det benyttes vergeordning (jf. punkt Y)) for at mindreårige skal kunne være til stede. Det tillates ikke alkoholfrie områder på annet enn gratiskonserter.

Politigodkjente ordensvakter:

Politiet uttaler følgende:

Tilføyelse i punkt X) Prikktildeling, og at dette skal gi 8 prikker:

-brudd på vilkår om politigodkjent ordensvakt som politiet har fattet i gyldig vedtak, jf. serveringsloven § 16 og vaktvirksomhetsloven § 2.

Opplistingen i punkt X) er hentet direkte fra Alkoholforskriftens kap. 10. «Inndragning av salgs- og skjenkebevillinger», og en anser det dermed ikke naturlig å ta med tilføyelser der da politiet har andre sanksjonsmuligheter, som bøtelegging.

Avslag på ambulerende skjenkebevilling – markedsføringsøyemed:

Det gis ikke ambulerende skjenkebevilling til sluttet lag eller til enkeltanledninger når formålet med arrangementet er i strid med alkoholreklameforbudet i alkohollovens § 8-6 a: *Det er forbudt å dele ut alkoholholdig drikk til forbruker i markedsføringsøyemed.*

Med utdeling forstås også servering/salg av alkoholholdig drikk. Forbudet rammer direkte profilering overfor forbruker i form av utdeling av alkohol som smaksprøve, premie, gave eller lignende. Det omfatter så vel markedsføring av den alkoholholdige drikken som av andre varer og tjenester.

Søknader om ambulerende skjenkebevillinger til bl.a. følgende type arrangementer avslås:

- «Damenes aften/herrenes aften» eller lignende på kjøpesenter/ butikk
- Bedrifter som har jubileum, åpning, sesong, nye produkter eller lignende
- Demonstrasjoner av ulike typer glass med smaksprøver hos glassmagasin etc
- Foredrag om mat og vin hos bokhandler med smaksprøver

Begrunnelsen for avslaget er at det enten er salgsfremmende tiltak på selve arrangementet eller at

det er et siktemål å fremme salg av varer og tjenester i ettertid.

Medtas under punkt P) og Q):

Det gis ikke ambulerende skjenkebevilling for sluttet lag eller til enkeltanledninger når formålet med arrangementet er i strid med alkoholreklameforbudet i alkohollovens § 8-6 a: Det er forbudt å dele ut alkoholholdig drikk til forbruker i markedsføringsøyemed.

Skjenking i kommunale bygg:

I saksfremstillingen til retningslinjene for 2016 – 2020 ble følgende tatt med, og dette videreføres:

På bakgrunn av samfunnsutviklingen hvor alkoholservering er vanlig ved representasjon foreslår rådmannen at det åpnes for å gi ambulerende skjenkebevilling for sluttet lag til arrangement i rådhusets kommunestyresal, formannskapssal og kantine. Nytt: foaje medtas i opplistingen.

Universell utforming

I Karmøy kommune er det vedtatt plan for universell utforming i forhold til kommunale bygg, eiendommer, utearealer og friområder. Rådmannen mener at det ved søknad om skjenkebevilling i nye lokaler skal tilstrebes at også disse blir universelt utformet. Dersom dette ikke lar seg gjøre må bevillingssøker redegjøre og begrunne hvorfor.

Nytt under punkt I):

Ved søknad om skjenkebevilling for nye lokaler skal det tilstrebes universell utforming.

I retningslinjenes punkt I) heter det at det ikke gis **alminnelig** skjenkebevilling til kommunale bygg **fullt ut eiet og drevet av kommunen**, men i følge punkt Q) kan det innvilges **ambulerende** skjenkebevilling til enkelt bestemt anledning og del av året til **kommunale bygg**, men med følgende forutsetninger:

Skjenking av alkohol i idrettshaller og kommunale bygg skal ikke forekomme, når det samtidig foregår aktiviteter for barn og unge i og i umiddelbar nærhet av byggene.

Idrettshaller og kommunale bygg skal ikke leies ut til private interesser som ønsker å tjene penger på arrangementer med alkoholservering.

I kommunale bygg som er fullt ut eiet og drevet av kommunen gis det normalt ikke alminnelig skjenkebevilling. Unntak kan være ambulerende skjenkebevillinger ved kulturhus og idrettshaller, rådhuset eller på kommunal grunn (a la «Festplassen» og «Lokket» i Kopervik).

I gjeldende bevillingsperiode har det vært forespørsler om ambulerende skjenkebevilling på hovedbiblioteket ved arrangementer for voksne.

I saksframstillingen til ny bibliotekplan er det tatt med at en skal utvikle og fremme framtidsrettede tjenester og at biblioteket skal være en samlingsplass.

Utdrag fra bibliotekplanen som ble vedtatt i KST 21.09.2020:

6.3. Arrangementer

Mål: Biblioteket skal være en sentral møteplass for integrering, mangfold og kreativitet

Økt leseglede og leselest

Biblioteket skal være en aktiv formidler av kunnskap og litteratur

Nå nye brukere innen forskjellige segmenter, med hovedvekt på ungdom

Biblioteket skal ha tilrettelagte lokaler for et moderne bibliotek, som innfrir nye krav til funksjonalitet

Seks år etter at revidert biblioteklov trådte i kraft har Karmøy folkebibliotek fått en viss status som en arena for samtale og debatt. Det har blitt holdt en rekke vellykkede arrangement om alt fra dialekter til lokal krigshistorie og forfatterbesøk både på hovedbiblioteket, filialer og i eksterne lokaler.

På bakgrunn av ovennevnte finner rådmannen å kunne anbefale at det tillates skjenking, kun til ambulerende og/eller enkeltanledninger, også i bibliotek og kulturhus. Det forutsettes at det ikke samtidig foregår aktiviteter for barn og unge i samme lokaler og at det ikke går på bekostning av

tilbudet til barn/unge.

Nytt under punkt Q):

Ambulerende skjenkebevilling til enkeltarrangement/del av året tillates i bibliotek og kulturhus.

Anbefalte alkoholfrie kommunale arenaer:

Rådmannen ønsker at det generelt ikke tillates skjenking i barnehager, grunnskoler, byggene som inngår i Vågen læringssenter, svømmehallene, Karmøyhallen og Karmøy kommunale kino.

Endringer under punkt R) Delegasjon:

Myndigheten til å avgjøre søknader om salgsbevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1 for dagligvarebutikker delegeres til formannskapet.

Formannskapet delegeres myndighet til å avgjøre søknader om utvidelse av skjenketid.

Kommunestyret delegerer til rådmannen:

- Rådmannen gis fullmakt til å fornye eksisterende salgs- og skjenkebevillinger for bevillingsperioden **14.12.2020 – 30.06.2024**.
- Rådmannen gis fullmakt til å innvilge salgsbevillinger i gruppe 1 til dagligvarebutikker, spesialbutikker for øl og mineralvann, bryggerier, ved nettsalg med utlevering mm. Bevillingsvedtakene settes på formannskapets referatliste.
- Rådmannen gis fullmakt til å innvilge skjenkebevillinger i gruppe 1, 2 og 3 i forbindelse med endringer ved eksisterende skjenkesteder; som ny bevillingshaver og/eller eiere, uteserveringsområder, areal etter ombygging mm. Rådmannen kan også innvilge skjenkebevilling til nye skjenkesteder som gjelder sesongbevilling, bevilling begrenset til sluttet lag, mindre etablissementer med få sitte- og/eller ståplasser, skjenkesteder med kort åpningstid og/eller sporadisk åpningstid. Bevillingsvedtakene settes på formannskapets referatliste.
- Rådmannen behandler/tildeler prikker og opplyser om klageadgang. Formannskapet behandler saker om eventuell inndragning av bevilling etter prikkbelastning og klagenemnda blir klageinstans.

Punkt S) - Utvidet kompetansekrav for ansatte i skjenkenæringen:

Utdrag fra vedtatt Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2020 – 2024 under punktet «Kontroll og samarbeid med utesteder og butikker»:

Karmøy kommune tilbyr i samarbeid med omliggende kommuner kurs i «Ansvarlig vertskap». Dette er et opplærings- og samarbeidsprosjekt med hovedfokus på å forebygge utfordringer med overskjenking, uro og skjenking til mindreårige. **Styrer og stedfortreder** skal gjennomføre kurset. Helsedirektoratet har i tillegg utviklet et e-læringskurs i «Ansvarlig vertskap». At kommunen aksepterer e-læringskurs som likeverdige opplæringstiltak vil styrke opplæringsmulighetene (tiltak 5). Forskning påpeker at et godt samarbeid mellom kommune, politi, salgs- og serveringsbransjen og skjenkekontrollen forebygger overskjenking. Det er et godt pågående samarbeid mellom de ulike aktørene i Karmøy kommune. Dette bør videreføres (tiltak 6).

Erfaringene med å arrangere «Ansvarlig vertskapskurs» er at det er vanskelig å finne tidspunkt det passer for alle som trenger kurset. Det har vist seg at å gjennomføre endagskurs på dagtid har

resultert i flest påmeldte, men da det er høy gjennomtrekk av ansatte i skjenkenæringen vil det alltid være noen som ikke får tatt kurset i rett tid. Skolegang og fraværsregistreringen gjør at mange som er deltidsansatte/korttidsansatte eller vikarer ikke vil ha fravær for å delta på kurs. Rådmannen mener at det er viktig at de som har de mest sentrale funksjonene på et skjenkested; styrer og stedfortreder får gjennomført kursene, helst både kommunens kurs og e-læringskursene. At andre ansatte tar e-læringskursene er bare en fordel. Endring i kompetansekravene støttes også av Inventum Servering AS som opplyser at de må ha 100 personer på kurs i året dersom kravet i punkt S) ikke blir endret.

Punkt S) foreslås endret i tråd med den vedtatte Rusmiddelpolitiske handlingsplanen for 2020 – 2024 slik at følgende utgår:

Alle ansatte som håndterer alkoholvarer overfor kundene samt ordensvakter på skjenkesteder skal ha Karmøy kommunes Ansvarlig vertskap-kurs over to dager/kvelder som arrangeres årlig. Kravet gjelder serveringspersonale, bartenderne, dørvakter og annet personale som unntaksvis kan bli satt inn i slike funksjoner. Bedriften får etter avholdt kurs tilsendt kursbevis som må kunne legges fram ved eventuell kontroll.

Nytt punkt S):

Styrer og stedfortreder må gjennomføre kurs i «Ansvarlig Vertskap» eller Helsedirektoratets e-læringskurs/tilsvarende e-læringskurs i «Ansvarlig vertskap». Diplomer for gjennomførte kurs oppbevares på skjenkestedene i internkontrollpermen og kopi av bestått e-læringskurs sendes rådmannen. Det forventes at alle ansatte som håndterer alkoholholdige drikkevarer gjennomfører Helsedirektoratets e-læringskurs/tilsvarende e-læringskurs.

Vergeordning på kulturarrangementer med alkoholservering

I formannskapet den 02.03.2020 ble følgende oversendelsesforslag oversendt rådmannen; *Festivalarrangører har etterlyst retningslinjer for en vergeordning ved kulturarrangementer i kommunen.*

Forslag:

- *Formannskapet ber rådmannen i samarbeid med aktuelle arrangører å utarbeide forslag til retningslinjer for vergeordning ved kulturarrangementer i kommunen.*
- *Formannskapet forutsetter at retningslinjene vil føre til at flere får anledning til å delta på kulturarrangementer, festivaler og konserter.*
- *Formannskapet forutsetter at en vergeordning ikke bryter med, eller medfører endring av, kommunens alkoholpolitiske retningslinjer.*

Oversendelsesforslaget ble oversendt rådmannen.

På grunn av koronasituasjonen ble sak om vergeordning utsatt da det ikke var aktuelt med festivaler og konserter våren og sommeren 2020. Vergeordningen medtas derfor i de alkoholpolitiske retningslinjene, og ikke som en selvstendig sak.

Det må skilles mellom vergeordning for kulturarrangement og andre typer verger, eksempelvis som verge for barn, voksne, familiemedlemmer osv som av ulike grunner har behov for vergemål.

Vergeordning for kulturarrangement:

Vergeordning ved kulturarrangement er at en voksen person i nær relasjon til en mindreårig tar ansvar for vedkommende under ett bestemt arrangement. Verge må underskrive en vergekontrakt på bl.a. at både verge og den mindreårige skal være edru før og under f.eks. en konsert, at de oppholder seg samlet, tilby ørepropper, ikke stå rett foran scenen der det er mest trengsel og at de

skal forlate lokalet etter at konserten opphører.

Vergeordningen er et tilbud som skal sikre at også unge under 18 år kan få gode konsertopplevelser. Arrangør er avhengig av at reglene for ordningen respekteres for å kunne ha dette tilbudet. Det kan være forskjellige nedre aldersgrenser på enkeltkonsert eller festivaler som har mer familiepreg. Det er opp til arrangøren å bestemme hvem de vil godkjenne som verge eller om de vil tillate bruk av verge i det hele tatt. En vergekontrakt er ugyldig overfor bevillingsmyndighetene om det skulle skje et skjenkelovbrudd fra gjestenes side. Flere arrangører ønsker likevel å tilby denne servicen, og kontrakten er en tillitsbasert avtale mellom arrangør og gjest. En vergeordning er derfor til glede for alle under 18 år som har lyst til å delta på kulturarrangement.

Eksisterende alkoholpolitiske retningslinjer har helt klare føringer om at det skal være absolutte aldersgrenser på 18/20 år ved arrangement med alkoholservering og at barn og unge skal skjermes. I nylig vedtatte rusmiddelpolitiske handlingsplan er det tre fokusområder som også omhandler rusforebyggende tiltak for barn og unge.

På bakgrunn av formannskapetets ønske om at rådmannen skal utarbeide retningslinjer i samarbeid med aktuelle arrangører for at flere skal kunne delta på kulturarrangementer i kommunen og innkomne positive uttalelser, kan derfor rådmannen anbefale at vergeordning innføres.

Vergeordning *kan* være ett bedre alternativ enn alkoholfrie områder uten aldersgrenser på konsert/festival da det stilles krav til verge om at en må være edru både før og under arrangementet og oppholde seg i umiddelbar nærhet til den mindreårige. Når det er avskjermede områder uten alkohol splittes gjerne den mindreårige fra det voksne følget sitt (som kanskje nyter alkohol på skjenkeområdet) eller den mindreårige kommer dit uten følge. I henhold til politivedtektenes § 7–3 heter det at «*Barn under 15 år har ikke adgang til offentlig allment tilgjengelig tilstelning uten i følge med foreldre eller andre foresatte. Politiet kan gi dispensasjon ved tilstelninger som arrangeres spesielt for barn og unge under 18 år.*»

Andre kommuner som har vergeordning benytter skjema med forskjellige punkter som verge må fylle ut på vergekontrakt. Det som går igjen er at vergen skal være foreldre, nær slektning eller ha annen formynderrolle til den mindreårige, og må legitimere seg og være edru/får ikke nye alkohol/rusmidler før og under konserten. Både verge og mindreårig skal forlate konsertarenaen umiddelbart etter konsertslutt og ikke oppholde seg ved utgangen.

Uttalelser (se vedlegg 6 – 13):

Det har kommet inn uttalelser fra Politiet, Inventum Gruppen, Hinderaker og Visnes Vel, NoRoSun Skjenke- og salskontroll, kultursjefen, Skudenes Event AS, Fiskeridagene og ungdomsrådet.

I følge mottatte uttalelser er det for det meste enighet om at det er ønskelig fra skjenkenæringen/arrangører at det innføres vergeordning. Rådmannen anbefaler at opplysningene fra Inventum Gruppen (som er en stor aktør med ulike arrangement med svært varierende antall deltakere) kan være retningsgivende i forhold til alder på verge, minstealder på mindreårig, maks antall mindreårige per verge samt %-andelen av total publikumskapasitet.

Rådmannen anbefaler også at ungdomsrådets forslag om at vergen kan ha med seg en mindreårig sønn eller datter og dennes venn eller venninne kan godtas dersom den mindreåriges foreldre/pårørende tillater det.

Det er opp til den enkelte arrangør å benytte seg av vergeordningen og det er også arrangør som må avgjøre om de vil godkjenne vergen. Vergen må være minst 28 år, være i nær relasjon til den mindreårige som må ha en minimumsalder på 13 år. Arrangør kan fritt sette høyere aldersgrenser for verge og forskjellig nedre aldersgrense på mindreårige, gjerne mellom 15 og 17 år i forhold til hvilket arrangement som skal avholdes.

Det forventes at vakthold og bemanning oppjusteres i henhold til hvor mange mindreårige som skal delta på arrangementene for å sikre nødvendig kontroll av at kravene til verge og mindreårige overholdes.

Nytt punkt Y):

Vergeordning kulturarrangement med alkoholservering

Den enkelte arrangør må:

- avgjøre om de vil benytte seg av vergeordningen
- opplyse ved annonsering og billettbestilling om at de benytter vergeordning og lenke til vergekontrakt
- opplyse hvor lang tid i forkant av arrangementet vergekontrakt må sendes/underskrives
- avgjøre om de vil godkjenne vergen
- sikre at det er tilstrekkelig bemanning/vakthold til å følge opp at mindreårige ikke får tilgang til alkohol/rusmidler
- påse at både vergen og de mindreårige legitimerer seg og være edru/får ikke nyte alkohol/rusmidler før og under konserten
- påse at både verge og mindreårig skal forlate konsertarenaen umiddelbart etter konsertslutt og ikke oppholde seg ved utgangen.

Vergen må være **minst 28 år**, være i nær relasjon til den mindreårige som må ha en **minimumsalder på 13 år**. Vergen kan ha ansvar **for maksimalt to mindreårige** (det kan tillates at den ene av de to, **kan være den mindreåriges venn/venninne**).

Antall verger og mindreårige som kan være til stede ved de enkelte arrangement anbefales til maksimalt **6 %** i forhold til totalsalg av billetter.

Det forventes at vakthold og bemanning oppjusteres i henhold til hvor mange mindreårige som skal delta på arrangementene for å sikre nødvendig kontroll av at kravene til verge og mindreårige overholdes.

Skriftlig vergekontrakt som arrangør må utarbeide bør inneholde/ta stilling til følgende punkt:

1. Nedre aldersgrense (**minimum 13 år**, men kan settes høyere)
2. Vergen skal være **minimum 28 år** og være foreldre, nær slektning eller ha annet formynderforhold til den mindreårige, og må legitimere seg ved ankomst.

Verge kan ha ansvar for maksimum to mindreårige. Det kan tillates at den ene av de to kan være den mindreåriges venn/venninne dersom den mindreåriges foreldre/pårørende tillater det.
3. Både verge og mindreårig må kjøpe billett på vanlig måte. Billetter refunderes hvis vergen ikke aksepterer.
4. Verge kan ikke nyte alkohol/rusmidler før og under konserten.
5. Verge har ansvar for at den/de de er verge for ikke benytter alkohol/rusmidler før eller under konserten. Den mindreårige må ikke drikke, eller holde glass med, alkoholholdig innhold.

6. Verge/mindreårig må være i umiddelbar nærhet til hverandre under hele arrangementet.
7. Verge og mindreårige må følge arrangørs anvisninger om **hvor** de skal oppholde seg i lokalet.
8. Verge er ansvarlig for sikkerheten til den mindreårig som heller ikke skal stå fremst ved scenen hvor det kan være press fra publikum.
9. Verge og mindreårige må forlate konsertarenaen umiddelbart etter konsertslutt og heller ikke oppholde seg ved utgangen etterpå.
10. Verge bør kontakte arrangør en uke før konsert/arrangement og levere inn vergeskjema eller opplyse at de vil benytte seg av det. Verge/mindreårig må møte opp i god tid (15-30 minutter) før dørene åpner og bli presentert for de som jobber og undertegne vergekontrakten før de får tilgang til arrangementet.
11. Verge og mindreårige får markering som armbånd, skilt eller annet som indikerer tydelig at verken verge eller mindreårige får kjøpe/nyte alkohol. Alternativt gis alle over 18 år unntatt verge og de mindreårige armbånd for å indikere at de ikke kan kjøpe/nyte alkohol.
12. Det vil være begrenset antall plasser tilgjengelig for vergeordning, anbefalt **6 %** av tillatt solgte billetter.
13. Det må gis beskjed (både verge/mindreårig/andre gjester) til vakter/arrangør dersom noe ikke er som det skal være.
14. Det er viktig å beskytte barn (og voksne) ører med ørepropper/øreklokker.
15. Misbruk av vergeordningen fører til bortvisning og kan også bli politianmeldt.

Rådmannens kommentarer/konklusjon:

Rådmannen foreslår en del endringer som følge av endringer i regelverk, mens andre endringer er for å være i tråd med samfunnsutviklingen og forenkle søknadsprosesser. Formannskapetets ønske om å få utredet vergeordning er en del av saksutredningen.

Rådmannen foreslår også en liberalisering knyttet til servering/skjenking ved enkeltarrangement i noen få kommunale bygg.

Det nasjonale prikktildelingssystemet har klare føringer for når det skal forhåndsvarsles, tildeles prikker, antall prikker per overtredelse og forhåndsvarsel om mulig inndragning av bevilling når det er tildelt 12 prikker over en toårsperiode. Rådmannen foreslår at prikktildeling blir behandlet administrativt, men mulig inndragning av bevilling behandles av formannskapet. Klagenemnda er

klageinstans.

En vergeordning vil gi et tilbud til mindreårige slik at de også kan få oppleve kulturarrangement som de ellers ikke kunne fått delta på. Dette anbefales innført, og med klare retningslinjer for hvordan dette skal gjennomføres.

Vedlegg:

Forslag til alkoholpolitiske retningslinjer 2020-2024. Vedlegg 1

Alkoholpolitiske retningslinjer 2016 - 2020. Vedlegg 2

Høringsbrev alk.pol.retningslinjer. Vedlegg 3

5 høringsvar alk.pol.retningslinjer. Vedlegg 4

Høringsbrev eventuell uttalelse vergeordning - Vedlegg 5

Politiet - uttalelse vergeordning. Vedlegg 6

Inventum Gruppen - Uttalelse vergeordning. Vedlegg 7

Hinderaker og Visnes Vel - uttalelse vergeordning. Vedlegg 8

NoRoSun - uttalelse vergeordning. Vedlegg 9

Kultursjefen - uttalelse vergeordning. Vedlegg 10

Skudenes Event AS - uttalelse vergeordning. Vedlegg 11

Fiskeridagene - uttalelse vergeordning. Vedlegg 12

Ungdomsrådet - uttalelse vergeordning. Vedlegg 13

Sakshandsamar: Pål Nygård

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
040/20	Hovedutvalg helse og omsorg	03.12.2020

Kommunale boliger - Spørsmål fra hovedutvalg helse og omsorg

Kommunalsjef helse og omsorg sitt forslag til vedtak:

Saken blir tatt til orientering.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

I møtet 15.10.20 vedtok Hovedutvalg helse og omsorg i sak 035/20 under forslag 2 at utvalget ønsker en orienteringssak som belyser følgende:

- *Omfanget av omsorgsboliger i Karmøy hvor både rusavhengige og eldre bor side om side.*
- *Konfliktnivået mellom beboerne.*
- *Hva som gjøres ift. klager på bråk, utrygghet osv.*
- *Hvilke tiltak ser kommunalsjefen for seg kan være en fremtidig løsning for å unngå sammenblanding av sårbare grupper.*
- *Muligheter for å unngå bosetting av rusavhengige o.a. i umiddelbar nærhet av barnehager og skoler.*

Orienteringssaken tar utgangspunkt i føringer i vedtatt Boligsosial handlingsplan 2018-2023 og kommunens lovpålagte ansvar for vanskeligstilte på boligmarkedet ifølge helse- og omsorgsloven.

Deretter gir den en oversikt over dagens status over boliger/leiligheter som kommunen leier ut og en håndtering av klager og utfordringer når det gjelder innbyggeres bolig. Det opplyses innledningsvis at kommunen ikke kan gis oversikt eller opplysninger om hvilken diagnose innbyggerne har eller hvor de bor. Diagnosen rusmiddelavhengighet er ifølge helselovgivningen likestilt med andre sykdomsdiagnoser. Opplysninger av denne art er lett gjenkjennelig og ikke i tråd med personvernloven.

Det er heller ikke diagnosen i seg selv som skaper utfordringer, men derimot innbyggerens atferd. I kommunen er det er lavt omfang av utfordringer, men enkelttilfeller kan skape utfordringer i et nabolag. Enkeltutfordringer med innbyggere forsøkes å løses individuelt.

Karmøy kommune har lang erfaring med å utvikle og tildele boliger. Erfaringene tilsier at en bruker som får tildelt en bolig i tråd med behovet sitt og som får hjelp til å mestre boligen får en økt livsmestring.

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)

Karmøy kommune har en lovpålagt plikt ifølge helse- og omsorgsloven å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet som ikke har mulighet til å skaffe seg og/eller opprettholde en tilfredsstillende bosituasjon på egen hånd.

Sentrale lov- eller retningslinjereguleringer for bolig- og tjenesteområdet:

Ad §§ 3-1 flg.:

- Kommunal helse- og omsorgstjeneste har plikt til oppfølging og bistand i bolig i form av helsetjenester i hjemmet, personlig assistanse, som omfatter praktisk bistand, opplæring eller støttekontakt og avlastningstiltak. Dette er kommunale tjenester som skal bidra til å utvikle og styrke evnen til å mestre hverdagen og boforholdet.

Ad § 3-7:

- Det er kommunen som sådan som har hovedansvaret for å skaffe boliger til vanskeligstilte, mens helse- og omsorgstjenesten vil ha et medvirkningsansvar.
- Medvirkningsansvaret for kommunal helse- og omsorgstjeneste innebærer at helse- og omsorgstjenesten må delta i den kommunale planleggingen av hvordan boligproblem kan løses for vanskeligstilte boligsøkere generelt.
- Videre innebærer medvirkningsansvaret et generelt ansvar for å gjøre andre kommunale myndigheter kjent med behovene.
- Medvirkningsansvaret innebærer også at helse- og omsorgstjenesten har et ansvar overfor brukerne ved å bistå med råd og veiledning, tilrettelegging og finansiering der dette ikke kan dekkes på annen måte.
- I enkelte tilfeller vil det også være nødvendig at tjenesten engasjerer seg direkte i å skaffe vanskeligstilte boliger.
- Et medvirkningsansvar for å skaffe boliger til vanskeligstilte er også regulert i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 15.

Boligosial handlingsplan 2018 – 2023

Kommunestyret vedtok i sak 68/18 gjeldende Boligosial handlingsplan 2018 – 2023.

Boligosial handlingsplan definerer følgende grupper som å ha problemer med å skaffe seg egnet bolig:

- Rusmisbrukere
- Personer med rus, psykiske lidelser og brukere med dobbel diagnose i forhold til rus
- Personer med nedsatt funksjonsevne/utviklingshemming
- Eldre og/eller syke personer med store omsorgsbehov
- Personer med demens
- Barnebolig

Karmøy kommune var en av tretten kommuner som ble tatt opp i boligosialt velferdsprogram i regi av Husbanken region vest i 2014. Programmet var en strategisk satsing for å øke måloppnåelsen på det boligosiale området, som en del av velferdspolitikken.

Programmet skulle legge til rette for at kommunen kunne arbeide systematisk og langsiktig med identifiserte boligsosiale utfordringer. Programmet hadde en helhetlig tilnærming som skulle bidra til å forankre det boligsosiale arbeidet på tvers av relevante tjenesteområder og virkemidler i kommunen.

Velferdsprogrammet ble i 2017 avløst av Husbankens kommuneprogram «Bolig for velferd» 2016 - 2020. Hensikten var å bygge videre på det gode samarbeidet mellom kommunene og bidra til bedre måloppnåelse. Det nye kommuneprogrammet er Husbankens viktigste innsats for å realisere den nasjonale strategien «Bolig for velferd».

Hovedmålene i kommunens plan samsvarer med den nasjonale strategien «Bolig for velferd». I tillegg er det satt opp en aktivitetsplan som gjennomgås én gang i året.

Vedtatte hovedmål i planen er:

- Alle skal ha et godt sted å bo.
- Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet.
- Den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv.

I Karmøy kommune er det eiendomsavdelingen, NAV, rus- og psykisk helsetjeneste (MO senteret) og bestillerkontoret som har ansvar for å framskaffe og tildele boliger til vanskeligstilte. I forhold til oppfølging av tjenester blir disse både gitt av hjemmetjenesten hvor boligen ligger og/eller av rus- og psykisk helsetjeneste.

Kommunen sitt generelle behov overfor de vanskeligstilte på boligmarkedet, vil være å ha tilstrekkelig med boliger på egnede steder, tilstrekkelig personell i eller tilknyttet boligene, og å ha et mangfold av tiltak som kan iverksettes utfra brukerens og/eller nærmiljøets behov.

Tildeling av boligene er behovsprøvd og bygger på reglene i helse- og omsorgstjenesteloven. Kommunen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.

Et mål i velferdspolitikken har siden 1990-tallet vært at flest mulig skal bo i eget hjem og motta nødvendige tjenester der.

Så mange som mulig skal ha boliger i ordinære bomiljø og ha muligheten til å leve selvstendige og aktive liv. Nasjonale og internasjonale erfaringer tyder på at dette også bør gjelde personer med til dels store og komplekse utfordringer. For kommuner som ikke har tilstrekkelig differensiert og tilrettelagt boligtilbud, kan dette være en utfordring.

Ved etablering av boliger for personer med store og komplekse utfordringer, har mange kommuner opplevd at nabolaget mobiliserer politikere og media for å hindre etablering av tiltak for denne gruppen. Spesielt før tiltaket etableres, har motstanden ofte vært sterk.

Status boliger

Karmøy kommune eier ulike typer boliger. Omsorgsboliger og trygdeboliger tildeles ut fra et omsorgsbehov. Kommunale boliger tildeles de som er vanskeligstilte på boligmarkedet. Det er kommunale omsorgsboliger med og uten personalbase, trygdeleiligheter og utleieboliger.

Per 31.10.2020 eide Karmøy kommune 381 leiligheter/boliger for utleie. Disse fordeler seg geografisk på følgende boligtyper:

Utleieboliger pr. 31.10.20	antall	sone 1	sone 2	sone 3	sone 4	sone 5
Ordinære utleieboliger	135	15	33	51	19	17
Trygdeboliger	166	33	36	27	46	24
Omsorgsboliger	80	4	28	36	4	8
<u>Komm.</u> eide utleieboliger i alt	381	52	97	114	69	49

Endel omsorgsboliger har personalbase tilknyttet boligene. I tillegg til de kommunalt eide omsorgsboligene disponerer kommunen 92 omsorgsboliger ikke eid av kommunen, men hvor kommunen har tildelingsrett.

Fordeling	antall	sone 1	sone 2	sone 3	sone 4	sone 5
Ikke kommunalt eide boliger	92	23	36	4	29	0

Enkelte boligkomplekser har i tillegg privat utleie i deler av boligmassen. Det vil da være private boliger som leies direkte ut til innbyggere i samme kompleks som kommunen har tildelingsrett til boliger. Dette kan vanskeliggjøre oversikten og tildelingen av boliger.

Tildeling av bolig

Kommunen har en todelt innsøking til kommunale utleieboliger og trygde-/omsorgsboliger.

Behandling av søknader om, og tildeling av utleieboliger utføres av rus- og psykisk helsetjeneste. Behandling av søknader om, og tildeling av trygde- og omsorgsboliger utføres av bestillerkontoret. Ansvar for husleiekontrakter, boligforvaltning under leieforholdet, fortløpende oppdatering av belegg og oversikt over boligmassen er lagt til boligkontoret.

Ved tildeling av bolig tas brukers ønsker og behov med i betraktning for å sikre brukermedvirkning. I størst mulig grad imøtekommes brukernes ønsker/behov hvis det finnes ledig egnet bolig. I tildeling av bolig forsøkes det å sikres brukerens geografiske, sosiale og andre tilknytningsønsker.

Kommunens samlede boligmasse, beliggenhet, boligmassens geografiske fordeling i kommunen, hva som er tilgjengelig på søknadstidspunkt og hva som blir ledig i boligbehovsperioden er avgjørende for boligtildelingen. I noen nabolag/adresser vil det være flertall av eldre. Mens i andre tilfeller kan det være hensiktsmessig å samle brukere med andre behov.

I tildelingen blir det bl.a. vektlagt:

- Tiltak for å få en så god tildeling som mulig for bruker og for nabolag.
- Brukermedvirkning – behov og ønsker mht type bolig og geografisk lokasjon.
- Behov for personalbase i eller i nærheten ut fra søkerens omsorgsbehov.
- Vurdering om boligen, sted og nabolaget er egnet.
- Tidligere erfaring med bruker.
- Tomgangsleie benyttes – det tildeles ikke bolig der det ikke vurderes som hensiktsmessig.
- Ved mangel på egnet bolig må ledig bolig tildeles den med et stort behov.
- Det er stor bevissthet mht å plassere beboere.

Ventelister og registrerte boligbehov

Kommunen erfarer at enkelte søkere velger å takke nei til tilbud de får, og heller ønsker å stå på ventelister dersom søkeren har spesifikke geografiske ønsker eller andre ønsker kommunen ikke kan innfri gjennom den ledige boligmassen på søknadstidspunktet. Selv om kommunen tildeler boliger fortløpende, kan søkers ønske om å stå på venteliste medføre at kommunen både har ventelister og

ledige boliger på samme tid. Kommunen har i skrivende stund ingen venteliste til kommunalutleiebolig og 13 søkere til omsorgsbolig. De fleste har behov for omsorgsbehov med heldøgnsbemanning.

Samtidig har kommunen svært mange ledige boliger. Der er i skrivende stund 27 ledige trygde- og omsorgsboliger (både private og kommunale) og 21 ledige kommunale utleieleiligheter.

Det er en utfordring for kommunen å ha tilgjengelig en boligmasse som speiler brukerønskene/brukerbehovet til en hver tid. I enkelte tilfeller må kommunen betalte tomgangsleie fordi boligmassen ikke gjenspeiler brukerbildet. I tillegg vil det til enhver tid være boliger som er under oppussing. Mens andre er klargjort for tildeling og tildelt, men ikke innflyttet av overnevnte grunner eller andre årsaker.

Noen personer har en utfordrende atferd. For disse har kommunen noen skjermete tomter med eneboliger. Noen av boligene er imidlertid store, og ikke egnet til enslige. Kommunen har også boliger i borettslag. Dette er en tett boform som ikke alle grupper vanskeligstilte mestrer. Ved ledighet blir eventuelt salg vurdert, og mulighet for bruk av midler til kjøp av boliger som er mer hensiktsmessige (type/størrelse/beliggenhet).

Eldre rusmisbrukere er en gruppe personer som vil ha store somatiske behov og som vil trenge omsorgsboliger ofte med bemanning Plan for heldøgns omsorg beskriver nærmere tiltak for denne gruppen. Det er ofte faglig nødvendig og hensiktsmessig å benytte omsorgsbolig til denne brukergruppen.

De siste årene er det færre eldre som søker om trygde- og omsorgsboliger. Dette har ført til at det er flere ledige omsorgsboliger i leilighetskomplekser som tidligere var benyttet til eldre personer. Trenden med at flere eldre flytter fra enebolig og inn i egne leiligheter kan være noe av forklaringene her.

Nabohenvendelser/klager

Tildeling av bolig er ikke et enkeltvedtak som kan påklages av naboer. Tjenestene har foreløpig tatt mot denne type klager, og benytter det aktivt i arbeidet med innbyggere som kommunen gir tjenester til. Enkelte vil stille seg spørsmålet om det er etisk riktig å ta mot klager om naboer i nabolaget. Det vil likevel være viktig å få inn melding om bekymring om innbyggerens fungering. Dette for å sikre at brukere som trenger det, får den hjelpen de trenger.

Dersom boligkontoret mottar en klage blir den registrert inn i saksbehandlingssystemet, og videresendt til enheten som har tildelt boligen. Den som klager får en tilbakemelding om at boligkontoret har mottatt klagen. Videre oppfølging av klagen overfor innbyggeren det klages på gjøres av tildelerenheten. Rus og psykisk helsetjeneste har behandlet to klager dette året, bestillerkontoret har mottatt noen få klager.

Når ROP/MO-senteret eller bestillerkontoret(hjemmetjenestene) mottar klager på beboere de har oppfølging med, drøfter de klagen med personen det gjelder. Klagen må være konkret i forhold til hvem det gjelder og hva det blir klaget på

Generelt kan en si at enhetene prøver å:

- Intensivere oppfølging rundt personer det gjelder, dialog med brukeren om oppfølgingen.
- Undersøke om klagen er begrunnet eller ubegrunnet.
- Avgjøre om det skal gis skriftlig advarsel.
- Forsøker etter beste evne å finne en minnelig løsning i saken.
- I ytterste konsekvens vurderes evt. mulighet for bytte bolig/flytte. I så tilfelle vil saken

bli drøftet på tildelingsmøte på bestillerkontoret eller på MO senteret. En flytting kan medføre en forverring av utfordringen.

- I enkelt tilfeller kan det også være aktuelt å foreslå tiltak for den som klager, mht å øke tryggheten for vedkommende, eller evt å tilby flytting.

ROP har gjennom mange år utviklet en oversikt over brukere og fungering i boligen (boligplan). I boligplan kartlegges skader/hærverk, adferd, rydding/renhold og betaling. Det gis en vurdering på rødt, gult eller grønt nivå. I denne saken er atferd på rødt nivå relevant. Kartlegging i boligplan 2020 av 125 personer som mottar bolig/PBO viser at det er 7 brukere som p.t. er kartlagt på rød atferd i 2020 fordelt på MO, ROP Sør eller ROP Nord.

Kartlegging over og erfaring de siste år viser at det til enhver tid er mellom 5-10 brukere som det er utfordrende ifht nabolag. Personene og lokasjonene det gjelder endres over tid. Det arbeides kontinuerlig slik som skissert over, opp mot disse brukerne for å bedre deres fungering. Det er også stor bevissthet rundt tildeling av bolig mht nabolag, nærhet til skoler, barnehager og andre steder, der det kan være utfordrende i nabolaget.

Som hovedregel flyttes ikke personer mellom kommunale utleieboliger. Unntak kan være (i rekkefølge sortert på hyppighet i 2020):

1. Bolig leietaker bor i har behov for oppussing. Det har vært en del slike bytter siste år da vi har hatt lite etterspørsel etter boliger, og derfor mulighet til å flytte leietaker.
2. Behov for mer nærhet til tjenester.
3. Behov for mer skjermet bolig.
4. Samlivsbrudd.

Uavhengig av om kommunen har tidligere erfaringer knyttet til utfordringer med en brukers boevne, så har kommune plikt til å hjelpe vedkommende med bolig og til å mestre sin livssituasjon. Selv om kommunen tildeler bolig til brukere, er ikke kommunen ansvarlig for brukerens handlinger. Ordensforstyrrelser og kriminelle handlinger vil måtte anmeldes på ordinær måte.

Brukernes boevne kartlegges fortløpende. Kartlegging i brukerplan 2020 av personer som har ca 150 oppfølging som får boligoppfølging/PBO viser at det er 1 eller mindre brukere som p.t. er kartlagt på rød atferd i 2020 Mottak og oppfølging, Rus og psykisk helsetjeneste sør og rus og psykisk helsetjeneste nord. Rødt på atferd defineres som; Mye folk med sjenerende atferd som trekker til bolig og/eller bråk på natten og/eller stjeling i nabolag og/eller trusler mot naboer og/eller roping, synlig påvirket eller vrangforestillinger.

Utkastelser

Kommunen arbeider aktivt for å hindre utkastelser via et samarbeidsforum som gjennomgår enkeltsaker i forbindelse med manglende betaling fra leietakere i kommunale utleieboliger, eller dersom man vurderer utkastelse på bakgrunn av manglende husleiebetaling.

Samarbeidsforumet er sammensatt med en representant fra økonomiavdelingen, en fra NAV, en fra boligkontoret og en fra rus- og psykisk helsetjeneste. Målet er å få i gang betaling og å unngå utkastelser.

Fordelen med ikke å gjennomføre utkastelser er mange. Først og fremst er det uheldig i forhold til den det gjelder og oppfølgingen av vedkommende. For det andre vil ikke en utkastelse løse noe for naboene som kan risikere å få andre leieboere inn i nabolaget som kan gi utfordringer på sikt. Videre er det kostbart å gjennomføre utkastelsesprosesser. Videre vet en at mange av beboerne man kaster ut likevel må ha ett kommunalt botilbud. I første omgang ved at NAV gjerne må stille med ett

akuttilbud, og i andre omgang må beboer inn i ny kommunal bolig i et nytt nabolag.

Fremtidens kommunale boliger

Det er behov for flere egnede boliger for vanskeligstilte i kommunen. En sentral tverretattlig gruppe vurderer behovet for å bygge nye boliger til målgruppen. Det vurderes da tomt og lokasjon, geografisk spredning av boliger i kommunen, nærhet til offentlig kommunikasjon, nærhet til andre servicetilbud og plassering ifht skoler mm.

Disse forholdene kan bidra til god fungering for innbyggeren, og kan gjøre det mer effektivt å følge opp brukere som har behov for det i boligen.

I nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014-2020) fremgår et behov for flere boligtilbud til de mest vanskeligstilte, samt utvikling av flere modeller for brukermedvirkning ved bosetting og utforming av tjenestetilbudet. I NOU 2011: 15 «Rom for alle», påpekes det et behov for å øke satsingen på boliger for personer med rus- og psykiatridiagnoser, samt å bedre bomiljøet og boligkvaliteten i kommunale utleieboliger.

Karmøy kommune har i Plan for psykisk helse og rusarbeid 2018-2024 «målsettinger om at kommunen skal kunne tilby tilrettelagte boliger for ROP-beboere og at behovet for hjelp skal avklares i tett dialog med beboer. Kommunen erfarer at en mindre gruppe av ROP-beboere ikke kan bo innenfor ordinære rammer i vanlige nabolag.

Personene har ofte et langvarig og omfattende rusmisbruk og psykiske helseproblemer, som gir utslag i adferdsmessige og sosiale utfordringer og hyppig flytting. De utgjør en liten gruppe av ROP-beboere, men representerer den gruppen kommunen har størst vanskeligheter med å finne egnede boliger til og har høyest boligkostnader knyttet til.

I 2017 fikk Karmøy kommune støtte fra RFF Vestlandet til utvikling av boliger for ROP-beboere. Prosjektet avdekket behov for tilpasninger i arkitektur og materialer langs følgende dimensjoner: modulbolig, robust, lettstelt, trygg, personlig preg & estetikk, og tilpasninger i teknologi relatert til et trygt hjem og et godt innemiljø.

Basert på resultatene ble det skissert tre initielle boligkonsepter. For å oppnå målet er det nødvendig å basere seg på brukermedvirkning i alle faser. Videre må tilpasninger i teknologi, arkitektur og materialteknologi for bruk i boligene ses i sammenheng med hverandre og med boligoppfølgingstjenester som tilbys for å imøtekomme kompleksiteten.

Kommunale boligutviklingsprosjekter tilbyr ofte standardiserte boliger. Innovasjonsideen i dette forskningsprosjektet er å utvikle boligkonsepter som enkelt og effektivt kan tilpasses individuelle behov slik at boligen tilpasses beboers endrede behov og nye beboere.

Fleksibiliteten og muligheter for individuelle tilpasninger vil kunne bidra til styrking av beboers bo-kvalitet og at kommunale boligressurser utnyttes bedre. Ifølge forskning er det lett at en vektlegger hvordan beboeren må endre seg eller er årsak til utfordringer. I forskningsprosjektet ønsker kommunen og NORCE å utvikle et boligkonsept som bidrar til en stabil bosituasjon for ROP-beboerne ved å gjennomgående vektlegge hvordan boligen kan tilpasses beboeren og ikke omvendt.

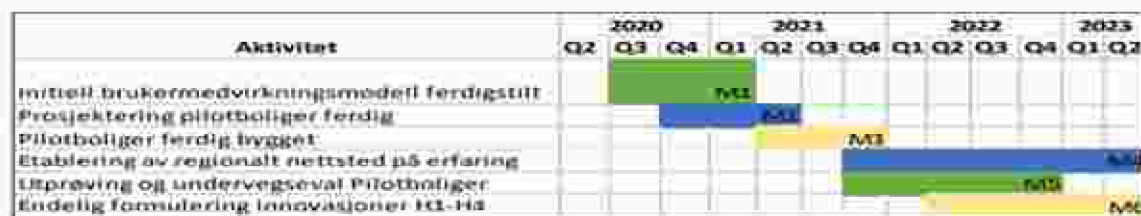
Etter fase 1 har vi valgt å fokusere på tre ulike konsepter, basert på casestudiene som ble gjennomført. Det ene konseptet vil fokusere på trygghet, hvor ROP-brukere som har behov for ekstra trygghet skal kunne bo. Konseptet tilpasses slik at det skal føles trygt å bo i denne boligen.

Det andre konseptet vil fokusere på hardbruk, hvor ROP-brukere som ofte ødelegger boligene de bor i vil få boliger med robuste materialer, og en utforming som gjør at de ikke ønsker å ødelegge boligene i like stor grad.

Det siste konseptet er et generelt konsept, som vi ønsker flere av våre ROP-brukere kan benytte, men som enkelt skal kunne tilpasses den enkeltes behov.

Forskningsprosjektet videreføres fram til 2023 ut fra midler fra Forskningsrådet i samarbeid med Husbanken, NORCE, Universitet i Stavanger, Høgskolen på Vestlandet, Stavanger kommune og Snøhetta arkitektfirma.

Under fremgår hovedaktivitetene i forskningsprosjektet:

Prosjektet er nå i gang med en initiell brukermedvirkningsmodell og ferdigstille prosjektering av pilotboliger.

Hvordan sikre god integrering - Not In My Back Yard (NIMBY)?

NIMBY, eller "not in my back yard" (ikke i min bakgård) er et uttrykk som Husbanken bruker for å beskrive forskjellige former for nabolagshenvendelser.

Reaksjoner i et nabolag kan oppstå som lokal motstand og negativ respons på endringer i et nabolag, og utløses for eksempel av opplevelse av utrygghet i nabolaget og ønsket om å verne eiendomsinteresser.

Et grunnleggende prinsipp for bosetting av vanskeligstilte er å tilby gode og egnede boliger i ordinære bomiljø. I det boligsosiale arbeidet er det et mål om at kommunen integrerer de som har behov for tilrettelagte tjenester i bolig i et ordinært boligområde. Boligpolitikk kan fungere som utjevningsspolitikk om den sikrer at vanskeligstilte får muligheten til å delta i samfunnet og leve et normalt liv.

For at prinsippene i arbeidsprosessen fra Husbanken skal kunne anvendes på best mulig måte, er det en forutsetning at kommunen planlegger helhetlig. Dette innebærer at det er etablert en boligpolitikk for hele kommunen, samt at kommunen har en overordnet bosettingsstrategi for vanskeligstilte som sikrer integrering. Den viktigste delen av planleggingen er å planlegge boliger for vanskeligstilte på samme måte som for alle andre brukergrupper i kommunen. For Karmøy er dette sikret i Boligsosial handlingsplan.

Brukermedvirkning

Arbeidet som gjøres handler i stor grad om hvordan kommunen ivaretar hensynet til de som allerede bor i et nabolag der kommunen ønsker å bosette vanskeligstilte.

Kommunen må respondere på klager og enkelthenvendelser med tiltak for denne gruppen må avhenge av henvendelsens karakter og innhold. Henvendelser knyttet til tiltaket i prosjekt- og byggefasen frem mot ferdigstillelse håndteres i tråd med plan og bygningsloven.

Oppfølging av den boligsosiale planen, samt arbeidet ut fra plan for rus og psykisk helse er viktig for å bidra til at innbyggerne har så god fungering som mulig. God informasjon om kommunens boligstrategi til kommunens innbyggere vil forebygge nabolagsprotester.

Aktuelle lover og forskrifter

Plan- og bygningsloven gir føringer for hvordan grupper og interesser skal sikres muligheter for medvirkning i plan og byggesaker. Medvirkning i plan- og bygningsloven er omtalt i §1-1, §1-5 § 5-1 §5-2. Krav til nabovarsel er definert i Pbl §21-3.

Den sentrale loven om personvern i Norge er personopplysningsloven, som skal beskytte mot krenkelser av personvernet ved behandling av personopplysninger.

Kommunalsjef helse og omsorg sin vurdering

Kommunen har et lovfestet ansvar å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet som ikke har mulighet til å skaffe seg og/eller opprettholde en tilfredsstillende bosituasjon på egen hånd. I vedtatt Boligsosial handlingsplan 2018 – 2023 beskrives strategiene for hvordan kommunen utøver sitt medvirkningsansvar.

Et grunnleggende prinsipp for bosetting av vanskeligstilte er å tilby gode og egnede boliger i ordinære bomiljø. I det boligsosiale arbeidet er det et mål om at kommunen integrerer de som har behov for tilrettelagte tjenester i bolig i et ordinært boligområde. Boligpolitikk kan fungere som utjevningsspolitikk om den sikrer at vanskeligstilte får muligheten til å delta i samfunnet og leve et normalt liv.

Ved boligtildeling, når det gjelder både omsorgsboliger og kommunale boliger, tilstrebes det å tildele en egnet bolig for brukeren både når det gjelder boligtype og lokalisering. Tilgang på ledige boliger kan framtvinge behovet for å tildele en bolig som ikke er den best egnede. Hensynet til den vanskeligstilte bruker og hans/hennes behov for bolig vil enkelte ganger veie tyngre enn hensynet til de beboere som bor på stedet.

Det er årlig enkelte få personer som utgjør en utfordring i nabolaget. Kommunen håndterer klager fra nabolag og arbeider aktivt inn mot bruker for å bedre situasjonen i nabolaget ut fra hva som er mulig i det enkelte tilfelle. Ut fra omfanget av kommunale boliger er det likevel få klager og utfordringer knyttet til bosetting av ulike brukergrupper. Det arbeides aktivt i kommunen for å forebygge konflikter ved å ha en bevisst tildelingspraksis. Det vil arbeides videre med avhende uegnede boliger og bygge flere egnede boliger, jfr forskningsprosjekt for boliger til vanskeligstilte. Brukermedvirkning er sentralt i alt kommunens arbeid, også i dette prosjektet.

Kommunalsjef helse og omsorg vil avslutningsvis trekke frem enkelte sentrale tiltak som vil være aktuelle for problemstilling reist i sak 035/20 fremover:

- Fortsette arbeidet med å bygge tilstrekkelig antall egnede boliger for særlig vanskeligstilte brukere.
- Realisere byggingen av boligene i prosjektet om fremtidens kommunale boliger.
- Belyse problemstillingen ytterligere i rulleringen av Boligsosial handlingsplan.
- Ha fokus på å finne egnede boliger til den enkelte bruker ved tildeling ut fra brukerbehov, lokasjon, geografisk beliggenhet og erfaringer med bruker.
- Håndtere klager fra nabolag og finne minnelige løsninger ut fra hva som er mulig i det enkelte tilfelle.

Kommunalsjef helse og omsorg sitt forslag til vedtak:

Saken blir tatt til orientering.

Dato:
26.11.2020
Arkivsak-ID.:
20/27583
JournalpostID:
20/56720

Sakshandsamar: Lene Yvonne Kvilhaug

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
041/20	Hovedutvalg helse og omsorg	03.12.2020

Samlesak for referatsaker

Underliggende saker:

010/20, Befolkningskampanje for selvmordsforebygging fra Helse Fonna

011/20, Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer 2020

012/20, Referatsak - Budsjettoppfølging per oktober

KARMØY KOMMUNE

Dato:
26.11.2020
Arkivsak-ID.:
20/27583
JournalpostID:
20/56721

Sakshandsamar: Lene Yvonne Kvilhaug

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
042/20	Hovedutvalg helse og omsorg	03.12.2020

Samlesak for spørsmål